

2. የሚሰርቁ ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ ይቅርታ ብቻ ነው የሚጠይቁት ወይስ ይቅርታ ሲጠይቁ የሰረቁትንም ነገር ይመልሳሉ? ይህን በተመለከተ የበደል መስላቂያ የሚሰጠው ትምህርት ምን ይመስልሃል?

3. ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ሊሰርቁ የሚችሉት እንዴት ነው?

ሐ) 1. አምስቱንም መስላቂያ ክልሉ። የእያንዳንዱ መስላቂያ የነኛ ዓላማ ምንድነው?

2. ስለ ክርስቶስ፣ ስለ እግዚአብሔር አምልኮ፣ ስለ ኃጢአተ ኛነታችን፣ ወዘተ... የሚያስተምሩን ነገር ምንድን ነው?

መ) 1. የካህኑን መለየት እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀው መለየት ጋር አነጻጽር።

2. የእርን መለየት መሪዎች ለመሪነት ሥራቸው እንዴት እንደሚለዩ የሚያሳይ ጥሩ ምሳሌ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው?

ሠ) የእግዚአብሔርን ፍርድ በተለይ በመሪዎች ላይ ጥብቅ መሆኑን ስንመለከት ከናዳብና ከአብድዩ ሞት የምንግረው ነገር ምንድን ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አራት

እሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 11-13

የመጀመሪያ ቀን

የብሉይ ኪዳን ሕግጋት መግቢያ

የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት ለመመርመር ከመነሣታችን በፊት በጣም አንገብጋቢ ጥያቄ ልንጠይቅ ይገባል። ዛሬ በአዲሱ ቃል ኪዳን ሥር ከሚኖሩ ክርስቲያኖች ጋር ይህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያለው ሕግ የሚዛመደው እንዴት ነው? በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከሰድስት መቶ በላይ ሕግጋት ይገኛሉ። እነዚህ ሕግጋት ብዙዎቹ ለእሥራኤል ሕዝብ የተሰጡት በሲና ተራራ ላይ ነው፤ የሚገኙትም በእሪት ዘሌዋውያን፣ በእሪት ዘሌዋውያን፣ በእሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ ነው።

ክርስቲያኖች ከብሉይ ኪዳን ሕግጋት ጋር ያላቸውን ግንኙነት የሚያጫኑት በተለያዩ መንገድ ነው። አንዳንዶቹ ሕግጋቱ ከእኛም ምንም ዓይነት ግንኙነት የላቸውም ብለው ያስባሉ። አንዳንዶቹ ደግሞ ልንጠብቃቸው የሚገቡ አንዳንድ ሕግጋት አሉ ብለው ሌሎችን ይተግላቸዋል።

ለምሳሌ፡- የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የብሉይ ኪዳንን የምግብ ሕግ በመጠበቅ ንጹህ የሆኑ እንስሳት የሚባሉትን ሥጋ ብቻ ነው የሚበሉት። የሰባተኛው ቀን አድጼንቲስቶች ደግሞ ቅዳሜ የአምልኮ ጊዜ ነው በሚለው ሐሳብ ላይ ያተኩራሉ።

ሆኖም የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት በሙሉ የሚጠብቅ ቤተ ክርስቲያን የለም። ስለዚህም የትኞቹን ሕግጋት መጠበቅ እንዳለብን የትኞቹን ሕግጋት መተው እንዳለብን መወሰን ያስፈልገናል። ልንጠብቃቸው የሚያስፈልጉንን ሕግጋት የምንመርጠው ወይም የምንወስነው እንዴት ነው?

1ኛ ጥያቄ:- ሀ) ዛሬ መጠበቅ ይኖርብናል ብለው የሚያምኗቸው ሌሎች ሕግጋት እንዳሉ አንድ የኦርቶዶክስ ክርስቲያንን ጠይቅ።

ለ) ቤተ ክርስቲያንህ የምትጠብቃቸው አንዳንድ የብሉይ ኪዳን ሕግጋት የትኞቹ ናቸው? እነዚህን ሕግጋት የምትጠብቀውስ ለምንድን ነው?

በመጀመሪያ:- «ኪዳን ምንድን ነው?» የሚለውን ጥያቄ እንመልሳለን። ሁለት የተለያዩ ፓርቲዎችን (ቡድኖችን) የሚያጣምር ስምምነት ኪዳን በመባል ይታወቃል። ስለዚህም ብሉይ ኪዳን የእሥራኤልን ሕዝብና እግዚአብሔርን ያጣመረ ስምምነት ነው። እንዲያውም በሲና ተራራ ላይ የተገባውን ቃል ኪዳን ታላላቅ ነገሥታት በጥንት ጊዜ ቅኝ ግዛት አድርገው ከሚያስተዳድሯቸው አገሮች ጋር የሚያደርጉትን ቃል ኪዳን ይመስላል። የቅኝ ግዛት ገዢዎች የታላቁን ንጉሥ ትዕዛዞች እንደሚጠብቁ ቃል መሐላ ይፈጽሙ ነበር። ንጉሡም ይህን ካደረጉ እንደሚጠብቃቸውና እንደሚመርቃቸው ቃል ይገባላቸው ነበር። ልክ እንደዚሁ እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ እንደሚባርክና እንደሚጠብቅ ቃል ኪዳን ገብቷል። ሆኖም ይህ ቃል እንዲፈጸም የእሥራኤል ሕዝብ የእግዚአብሔርን ሕግጋት መጠበቅ ነበረባቸው።

አዲስ ኪዳን ደግሞ አዲስ ስምምነት ነው። ኢየሱስ በመስቀል ሊሞት ሲል ለደቀ መዛሙርቱ «ይህ ጽዋ ስለ እናንተ በሚፈሰው ደሜ የሚፈጸም አዲስ ኪዳን ነው» ብሏቸዋል። ስለዚህም በእግዚአብሔርና በእሥራኤል መካከል በተደረገው የድሮው ስምምነት ሥር አይደለም የምንኖረው፤ እኛ የምንኖረው በክርስቶስ ደም በኩል በእኛና በእግዚአብሔር መካከል በተደረገው ስምምነት አግካኝነት ነው፤ (ዕብ. 8)። በተጨማሪ ሮሜ 6:14ን ተመልከት። የተወሰኑ የድሮው ሕግጋት በሆነ መንገድ ከአዲሱ ቃል ኪዳን ጋር ተያይዘው እስካልተጠቀሱ ድረስ ልንከተላቸው የሚገቡን ተጥተኛ ሕግጋት አይደሉም።

2ኛ ጥያቄ:- የብሉይ ኪዳን ሕግጋት እኛን የሚመለከቱ ካልሆኑ ዓላማቸው ምንድን ነው? ገላ 3:19-25 በመመልከት የተለያዩትን ዓላማዎች በዝርዝር ጻፍ።

አዲስ ኪዳን ስለ ሕግ የሚከተሉትን ነገሮች ይናገራል:-

በመጀመሪያ:- ሕግጋቱን በመጠበቁ በእግዚአብሔር ጻድቅ የሚሆን ግንም ሰው እንደሌለ እናውቃለን። በብሉይ ኪዳን እንኳ የሚያምኑ እሥራኤላውያን ይድኑ የነበረው በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። እግዚአብሔር እሥራኤላውያን በትክክል ሕግጋቱን እንደማይጠብቁ ስለሚያውቅ ወደ ይቅርታ የሚመራቸውን የመሥዋዕት ሥርዓት አዘጋጅላቸው።

ሁለተኛ፡- ሕገ እሥራኤላውያንን ኃጢአተኛ እንዲሆኑ አላይቷቸዋል። ሕገጋቱን በትክክል መጠበቅ እንደማይችሉ በመረዳታቸው በእግዚአብሔር ዘንድ ሁሉ ኃጢአተኛ እንደሆነ ምሕረትና ይቅርታም እንደሚያስፈልጋቸው ተገንዝበዋል! (ሮሜ 3:20)።

ሦስተኛ፡- እግዚአብሔር ለሕዝቡ ይህንን ሕግ የሰጠው ሕዝቡ በኃጢአት እየሰለጠነ እንዳይሄድ ለመግታት ነው። ጳውሎስ ሕጉን ከእሥር ቤት ጋር ያነፃፅረዋል። ይህም ሕጉ ሰዎች ታላላቅ ወንጀሎችን እንዳይፈጽሙ ወይም ወደ ተሳሳተ ሃይማኖት እንዳይገቡ ተብሎ የረቀቀ እንደሆነ ይገልጻል። ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም የሆነውን የደገንነት መንገድ ከመክፈቱ በፊት በጊዜያዊነት የሚያገለግል ነበር።

አራተኛ፡- ጳውሎስ ሕጉን እንደሞገዘት እንደሆነ ይገልጻል። ዓላማው በብሉይ ኪዳን ዘመን ሊጠብቁት የሞከሩትንና ዛሬም እንዲህ የሚያደርጉትን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ መምራት ነው። ሕጉ የተሰጠው እሥራኤላውያንን ለመሢሔ ምፅዓት ለማዘጋጀት ነው።

አምስተኛ፡- የብሉይ ኪዳን ሕገጋት አንዳንድ የእግዚአብሔርን ባህርያት ያሳዩናል። በውስጣቸው የእግዚአብሔር ትድስና ጽድቅና ፍቅር ይታይባቸዋል።

በእነዚህ ላይ በመመሥረት እግዚአብሔር ሕጉን የሰጠው ለሚጠብቁት ሰዎች ደገንነትን ለመስጠት አይደለም። በምትኩ የተሰጣቸው ለጊዜው እሥራኤላውያንን በዙሪያቸው ከነበሩት አሕዛቦች ኃጢአት ለመጠበቅ ሲባል ነው። ኃጢአተኝነታቸውን በማሳየት አዳኝ እንደሚያስፈልጋቸው ይገልጽላቸዋል። በዚህም ለክርስቶስ ምፅዓት እሥራኤላውያንን እያዘጋጀ ነበር ማለቱ ነው። ስለዚህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሁለት ዓይነት ዐበይት ሕገጋት ነበሩ። በመጀመሪያ ለእሥራኤል ሕዝብና ለመሪዎቻቸው የተሰጡ የተለያዩ ወንጀሎችንና ቅጣቶቻቸውን ያቀፉ ሕገጋት ነበሩ። እነዚህን መንግሥታዊ ሕገጋት ወይም የፍትሕ ብሔር ሕግ ብለን ልንሰይማቸው እንችላለን። ሁለተኛው የሕግ ዓይነት እሥራኤላውያን እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባቸውና እንዴት በሱ ፊት ንጹሕ ሆነው መቆም እንደሚችሉ የሚገልጽ ነበር። እንዴት እንደሚያመልኩ የት እንደሚያመልኩ ካህናቱ ምን ማድረግ እንዳለባቸው ወዘተ... የሚያብራሩ ነበሩ። ዛሬ እነዚህን ሕገጋት መጠበቅ አይኖርብንም።

ልንጠብቃቸው የሚገቡን አንዳንድ የብሉይ ኪዳን ሕገጋት ግን አሉ። እነዚህ ሕገጋት በአዲስ ኪዳን ውስጥ እንደገና የቀረቡ ናቸው። እነዚህን በሁለት ጥና ጥና ክፍሎች ልንከፍላቸው እንችላለን፡- የመጀመሪያው የፍቅር ሕግ ነው።

3ኛ ጥያቄ፡- ኦሪት ዘዳግም 6:5 እና ኦሪት ዘሌዋውያን 19:18 ለንብብ። በእነዚህ ሥፍራ የሚገኙት ሁለት የፍቅር ሕገጋት ምን ምንድን ናቸው? እነዚህ ሕገጋት በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተደገሙ በየትኛው ሥፍራ ነው?

በብሉይ ኪዳንም በአዲስ ኪዳንም እግዚአብሔርን ሰውንም በሁለንተናችሁ (በሙሉ ልብ፣ ሐሳብ፣ ኃይልና ነፍስ) መውደድ አለባችሁ የሚል ትዕዛዝ እናገኛለን፤ (ሉቃስ 10: 25-37)።

ሁለተኛ ለየት ባለ መልክ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተደነገጉትን አሥርቱን ቃላት መጠበቅ ይኖርብናል። እነዚህን «የሞራል ሕግጋት የሚል ስያሜ ልንሰጣቸው እንችላለን።

4ኛ ጥያቄ፡- እርት ዘጸአት 20: 1-17 ተመልከት። በዚህ ሥፍራ የሚገኙትን ሕግጋት በዝርዝር ጻፍ።

በአሥርቱ ቃላት ውስጥ ከሚገኙት ሕግጋት ውስጥ ለእኛ ቀጥተኛ የሆነ ተግባራዊ የማይሆነው ሰንበትን የግዝበር ነገር ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመን ሰንበት ቅዳሜ ላይ ነበር እንጂ እሁድ አልነበረም። በአዲስ ኪዳን ውስጥ የአምልኮ ቀን የመምረጡ ጉዳይ ይህን ያህል አሳብ አይደለም። ቅዳሜም እሁድም ክርስቲያኖች ለአምልኮ እንደሚሰበሰቡ እናገባለን። አብዛኞቹ ብዙ ክርስቲያኖች ዛሬ እሁድ የአምልኮ ጊዜ የሚኖራቸው ጌታ ኢየሱስ ከሙታን የተነሣበትን ቀን ለግዝበር ሲሉ ነው። በዚህ ምክንያት ነው እሁድ «የጌታ ቀን» በመባል የሚታወቀው። እሁድን ሰንበት ብሉ መጥራቱ ትክክል አይደለም። ይህም ቢሆን በእሁድ አምልኮችን ላይ ተግባራዊ ልናደርጋቸው የሚገቡን አንዳንድ የሰንበት ሥርዓቶች አሉ።

ይህም ቢሆን አንድ የምንመልሰው ጥያቄ ይቀረናል። በአዲሱ ኪዳን ሥር የምንኖረው ሰዎች እነዚህን ሕግጋት ለምንድነው ማጥናት የሚያስፈልገን? በመጀመሪያ ምንም እንኳ የብሉይ ኪዳን ሕግ በተጥታ ለእኛ ባይሰጥ የእግዚአብሔር ቃል ነው። በሲና ተራራ ለእሥራኤላውያን የተሰጠውን ሕግ ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። ስለዚህም የእግዚአብሔር ቃል በመሆኑ ልናጠናውና ልንረዳው ይገባል።

ሁለተኛ፡- ሕጉ የእግዚአብሔርን ባህርይ ያንፀባርቃል። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ዛሬም ከእኛ ቅድስና እንደሚጠበቅብን ልንግር እንችላለን። የደገንነትና የምሕረት መንገድ በግዘጋጀቱ የእግዚአብሔርን ፍቅር ልንመለከት እንችላለን። እንደተመለከትነው የአዲሱ ኪዳን የደገንነት መንገድ የብሉዩን ዓይነት ፈር የያዘ ነው።

ሦስተኛ፡- እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን በሰጣቸው ሕግጋት ውስጥ ዛሬ እኛ ተግባራዊ ልናደርጋቸው የምንችላቸው ብዙ ሥርዓቶች አሉ። ምንም እንኳ ብዙዎች ሕግጋት እኛን በተጥታ የሚመለከቱ ባይሆንም በውስጣቸው ያለውን ሥርዓት ማጠና ለእኛ እንዴት ዛሬ ተግባራዊ ሊሆኑ እንደሚችሉ ማሰላሰል ይኖርብናል። እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን ሕግ የሰጣቸው ሲጠብቁት ለመመልከት ብቻ አልነበረም። ሕግጋቱ የተሰጡበት የራሳቸው የሆነ ምክንያት ነበራቸው ስለዚህም እንደ አንድ ሕዝብ በሰላም እንዲኖሩ ተብሎ የተሰጣቸው ሕግ ዛሬ እኛ አብረን እንድንኖር ሊረዳን ይችላል። ከሕግጋት የሰዎችን ጤንነት ስለሚነኩ ነገሮች ልናጠና እንችላለን። መንግሥታት ትክክለኛና ጤናማ የሆነ ሕብረተሰብ እንዲኖራቸው ካቀዱ ሊከተሉዋቸው የሚገቡ ሕግጋት አሉ። እነዚህን ሕግጋት ስታጠኑ ለምንድነው እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት

የሰጣቸው? ብላችሁ ጠይቁ። እኔም ሆነ ቤተ ክርስቲያን ተገባራዊ ልናደርገው የምንችለው ምን ዓይነት መመሪያ ልንግር እንችላለን?

ሁለተኛ ቀን፡- የአሪት ዘሌዋውያን 11-12 ጥናት

5ኛ ጥያቄ፡- በአምስት ክፍፍል እርኩስና ንጹሕ ተብለው የተዘረዘሩት እንስሳት ምን ምንድን ናቸው?

6ኛ ጥያቄ፡- አንድ እንስሳ (አጥቢ የሆነ) የሚበላ እንዲሆን ግሟላት ያለበት ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

7ኛ ጥያቄ፡- አንድ ዓሣ የሚበላ እንዲሆን ግሟላት የሚገባው ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

8ኛ ጥያቄ፡- ሕዝቡ እንዲበሉ የተፈቀደላቸው ምን ዓይነት ነፍሳት ናቸው?

9ኛ ጥያቄ፡- እርኩስ የሆነውን እንስሳ በድን የነካ ሰው ለመንጸት ምን ግድረግ ነበረበት?

10ኛ ጥያቄ፡- በድኑ የነካቸው ነገሮች ምን መደረግ ነበረባቸው?

11ኛ ጥያቄ፡- እሥራኤላውያን የትኛውን የእግዚአብሔር ባህርይ ነበር መከተል የነበረባቸው? (11:43-45)

12ኛ ጥያቄ፡- ገና የወለደች መጫት ለመንጸት ስትል ምን ግድረግ ነበረባት?

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 11-15 ያለው የሚያተኩረው እሥራኤላውያንን በልግድ እርኩስ ወይም እርኩስ የሚያደርጉት ነገሮች ላይ ነው። ዕብራዊው በእግዚአብሔር ዓይን «ቅዱስ» የሚሆነው ሕይወቱ በሞላ ተገምግሞ ነው። ገምግሞው የሞራል ኃጢአቶችን፣ አበላላቸውን፣ ልጅ አስተዳደጋቸውን፣ አለባበላቸውን፣ ወዘተ... የሚያካትት ነው። በሕይወታቸው ውስጥ በማንኛውም ዓይነት መንገድ እንዳይረከቡ እግዚአብሔር አዝዞአቸዋል። በአሪት ዘሌዋውያን 10:10 ላይ ካሁኑ እርኩስ የሆነውን ነገር እርኩስ ካልሆነው የመለየት ሐላፊነት እንደነበረበት የእግዚአብሔርን መንፈሳዊ ሕይወት የሚያበላሽውንና የማያበላሽውን ነገር ለይቶ የግወቅ ሐላፊነት እንደነበረበት ተመልክተናል። አሪት ዘሌዋውያን ምዕ. 11-15 ደግሞ የእግዚአብሔር ሕዝብና ካህናቱ ሊያረክቧቸው የሚችሏቸውን ነገሮች ለይተው የሚያውቁበትን መመሪያዎች ያካተተ ነው።

ምሁራን ብዙ ጊዜ ለምን እግዚአብሔር ይህን የረከሰና ያልረከሰ የሚል ሕግ ለሕዝቡ እንደሰጠ ይገረግሉ። አሪት ዋና ዋና አስተሳሰቦች ግን አሉ። እነዚህም እንደኛ፡- አንዳንድ ሰዎች እግዚአብሔር ሕግጋትን ፈጥሮ ሕዝቡ እንዲጠብቁት የግድረግ መብት አለው። ይላሉ። ስለዚህም እግዚአብሔር ይህን ሕግ የሰጠው ሕዝቡ ትዕዛዛቱን እንደሚጠብቅ ለመፈተን ነው።

ሁለተኛ፡- ሌሎች ደግሞ እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠው ለሃይማኖት ብሉ ነው ይላሉ። የረከቡት እንስሳዎች ብዙ ጊዜ በጣዖት አምልኮ ወይም በአረመኔዎች ዘንድ

ጥቅም ያላቸው ስለ ነበሩ ነው የተተዉት። እግዚአብሔር የአይሁዳውያን የአምልኮ ሥርዓት ንጹህ እንዲሆንና በአጎራባቾቻቸው አረመኔ ሕዝቦች አምልኮ አማካኝነት የተበከለ እንዳይሆን ይፈልግ ነበር። እንደ አንበሳ ያሉ እንስሳት በአይሁዳውያንና በአረመኔዎች ዘንድ ጥቅም ነበራቸው።

ሦስተኛ፡- ሌሎች ደግሞ እነዚህ ሕግጋት የተሰጡት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ጤንነት ለመጠበቅ ሲባል ነው ይላሉ። እርኩስ የሆኑት እንስሳት ብዙ ጊዜ በሽታ ያላቸው ሲሆኑ የተቀሩት ንፁህ እንስሳት ደግሞ ለሕዝቡ ጤንነት ጠቃሚ ናቸው ይላሉ ሰዎች። ምንም እንኳ እሥራኤላውያን ባያውቁትም እግዚአብሔር ከበሽታዎች ሊጠብቃቸው በመፈለጉ ምክንያት ይህን ሕግ ሰጠን ይላሉ።

አራተኛ፡- እነዚህ ትዕዛዛት የተሰጡት የእሥራኤል ሕዝቦች ሃይማኖት ለየት ያለ እንደሆነ ለማሳየት ብቻ ሳይሆን አኗኗራቸውም ጭምር ለየት እንደሚል ለማሳየት ነው። ለእግዚአብሔር የሚሰጡት አክብሮት በሕይወታቸው ውስጥ በሙላት መታየት ይኖርበታል። ይህ ሲሆን በአካባቢያቸው ያሉት ያልዳኑት ሰዎች ሕይወታቸውን ተመልክተው የተለዩ ሕዝቦች እንደሆኑ ሊረዱ ይችላሉ።

አምስተኛ፡- አንዳንዶች እርኩስ ያልሆኑና የሆኑት እንስሳት የሚወክሉት ሌሎች ነገሮችን ነው ይላሉ። እርኩስ ያልሆኑት እንስሳት የእግዚአብሔር ሕዝብን ባህርይ የሚያመለክቱ ናቸው (ለምሳሌ፡- የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከአሳማ ጋር ሳይሆን ከበግ ጋር ያነፃፈባቸዋል)። እርኩስ የሆኑት እንስሳት ያልዳኑት ሰዎችን ልማዶች የሚያመለክቱ ናቸው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ይህ የምግብ ሕግ የለም። ይህም እንደት አድርጎ እርኩስና ያልረከሱ ተብለው የተለዩትን አሕዛብንና አይሁዳውያንን አንድ እንዳደረገ የሚያመለክት ነው።

በአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 11 ላይ እግዚአብሔር እሥራኤላውያን ሊበሉት የሚችሉትን የሥጋ ዓይነት ይገልጽላቸዋል። በመጀመሪያ ሊበሉ የሚችሏቸውን እንስሳት ያሳያቸዋል። በመቀጠልም ስለ ዓሳዎች፣ ስለ አዕዋፎች፣ ስለሚበሩ ነፍሳትና በሆዳቸው የሚሳቡ እንስሳት ገለጻ ይሰጣቸዋል። ከእነዚህ እንስሳት መካከል አንዳንዶቹ ለኖህ ይታወቁ ነበሩ ምክንያቱም እርኩስ የሆኑና ያልሆኑትን እንስሳት ከውሃው ሙላት በፊት ያውቅ ነበርና ነው። ሆኖም በአሪት ዘሌዋውያን ሰፋ ያለ ገለፃ ነው የምንመለከተው።

1. እንስሳት፡- (11፡1-8) እሥራኤላውያን የሚበሏቸው እንስሳት ሁለት ዋና ዋና ባህሪዎች ሊኖሯቸው ይገባል። አንደኛ የሚያመስኳ እንስሳ መሆን አለበት። ሁለተኛ ሰኮናው የተሰነጠቀ ሊሆን ይገባዋል። እነዚህን ሁለት ነገሮች ያላሟላ እንስሳ አይበላም ነበር። ለምሳሌ እነዚህን ባህሪያት የማያሟሉ ሦስት እንስሳት ተጠቅሰዋል። ገመልና ጥንቸል የተሰነጠቀ ሰኮና ስለሌላቸው አሳማ ደግሞ የተሰነጠቀ ሰኮና አለው፣ ነገር ግን ስለማያመስኳ፣ ሁሉም የማይበሉ ናቸው።

2. በውሃ ውስጥ የሚኖሩ፡- (11:9-12) በውሃ ውስጥ የሚኖሩ እንስሳት ሊበሉ የሚችሉት ሁለት ነገሮችን ካሟሉ ነው። አንደኛው ቅርፊት ሊኖራቸው ይገባል፤ ሁለተኛው ደግሞ ከንፍ ሊኖራቸው ይገባል። ከንፍና ቅርፊት የሌላቸው የማይበሉ ናቸው።

3. ወፎች፡- (11:13-19) በውሃ ውስጥ እንደሚኖሩትና እንደ እንስሳት አዕዋፍ የተለየ ማሟላት የነበረባቸው ነገር የለም። እርኩስ ወይም ንጹሕ የሚያስኛቸው ምንም የተሰጠ ባህርይ የለም። በምትኩ እግዚአብሔር እርኩስ የሆኑትን ወፎች ዝርዝር ሰጥቷል። ከዝርዝሩ እንደምንመለከተው እርኩስ የሆኑት ወፎች የሞቱ እንስሳትን (በድን) የሚበሉ ናቸው።

4. የሚበሩ እንስሳት፡- (11:20-23) በምድር ላይ የሚዘሉባቸው ሁለት ልዩ እግሮች የሌሏቸው እንስሳት አይበሉም ነበር። እንደ አንበጣ ያሉ ሁለት ልዩ እግሮች ያሏቸው እንስሳት ግን ይበሉ ነበር።

5. በመዳህ የሚንቀሳቀሱ፡- (11:29-30) በመሬት ላይ የሚድህ ማንኛውም እንስሳ ለመብል አይሆንም ነበር።

አሪት ዘሌዋውያን 11:24-43 አንድ ሰው ከረከሰ እንዴት አድርጎ እንደሚነጻ የሚገልጹ ሕግጋትን ያካተተ ነው። እርኩስ የሆነውን እንስሳ የበላ ሰው ብቻ ሳይሆን፤ እርኩስ የሆነውን እንስሳ በድን የነካ ሁሉ ነበር የሚረከሰው። ሰዎች ሕይወት ያለውን የረከሰ እንስሳ ቢነኩ አይረከሱም የሚረከሱት በድኑን ከነኩ ብቻ ነው። ንጹሕ የሆኑ እንስሳት ሆነው በተፈጥሮ ምክንያት ያልሞቱን እንስሳዎች በድንም ከነኩ ይረከባሉ። የሚቀጥለው ዝርዝር እርኩስ የሆነው ነገር እንዴት ንጹሕ እንደሚሆን ይገልጻል።

አንደኛ፡- አንድ ሰው እርኩስ የሆነ በድን ከነካ በመጀመሪያ ልብሱን ማጠብ አለበት። ለተቀረው ጊዜ በዚያው ቀን እርኩስ ሆኖ ነበር የሚውለው የሚቀጥለው ቀን የሚጀምረው ከምሽቱ 12:00 ሰዓት ነው ስለሚሉ አይሁዶች ይህ ሰዓት ሲደርስ ሰውዬው ንጹሕ ይሆናል። እርኩስ በሆነበት ጊዜ ውስጥ ሊሠራ ይችላል፤ ወዘተ... ነገር ግን ወደ መገናኛው ድንኳን ሄዶ እግዚአብሔርን ሊያመልክ አይችልም። ከሄደ እግዚአብሔር የሚመለከበትን ሥፍራ ያረክሳል ማለት ነው።

ሁለተኛ፡- እርኩስ የሆነው የእንስሳ በድን በእንጨት በልብስ በቁርበት ወዘተ... ከተነካ ያ የነካው ነገር እርኩስ ነው፤ እስከምሽቱም ድረስ በውሃ ውስጥ መዘናዘና ነበረበት፤ በኋላም ንጹሕ ይሆናል።

ሦስተኛ፡- በድኑ ከሸክላ በተሠራ ዕቃ ላይ፤ በተዘጋጀ ምግብ ላይ፤ በሚጠጣ ውሃ ላይ ከወደቀ ከላይ የተጠቀሱት ነገሮች በሙሉ መውደምና መጥፋት ነበረባቸው።

አራተኛ፡- ንጹሕን የሆኑ (እንደ ምንጭ) ነገሮች ላይ በድኑ ቢወድቅ አይረከስም፤ ምክንያቱም እራሳቸው በራሳቸው ስለሚፀዱ ነው።

እነዚህ ማስጠንቀቂያዎች ከሞተው እንስሳ ላይ በሽታ የሆነ ነገር በመኖሪያቸው አካባቢ እንዳይዛመት የሚያደርጉ ናቸው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት

የሰጠበት ምክንያቶች ባናውቅም በፍቅር በመነሣት ነው ይህን የመሰለ ሕግ የሰጣቸው እንጂ ዝም ብለው እንዲጠብቁአቸው አይደለም። ዛሬም እንኳ ሳይንቲስቶች ከሞቱ ነገሮች በሽታዎች እንደሚዛመቱ ያስተምራሉ።

አሪት ዘሌዋውያን 11:43-45 እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠበትን ዋነኛ ምክንያት ይገልጻል። እነዚህ ሕግጋት የሕዝቡን ልዩ መሆን የሚያሳዩ ናቸው። በአካባቢያቸው ካሉ ያልዳኑ ሰዎች ልምምድ እራሳቸውን ሲለዩ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ብቻ ሳይሆን በሁለንተናቸው ሕይወት የሆነውን አምላክ እንደሚያከብሩ ሲያሳዩ፣ እራሳቸውን የሚመሩት በእግዚአብሔር ባህርይ መሠረት ነው። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ሁሉ እነርሱም ቅዱሳን ሆነው ነበር። ከግብፅ ያወጣቸው እግዚአብሔር ነው፣ የመረጣቸውም እግዚአብሔር ነው። ስለዚህም የእርሱ ቤተሰብ ለመሆናቸው እርሱን በመምሰል ሊገልጹት ይገባል።

13ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) የእግዚአብሔር ቤተሰብ ወገን መሆናችንን የምንገልጸው እንዴት ነው?

- ለ) እ የምንጠብቃቸው አንዳንድ መንፈሳዊ ሕግጋት ምንድን ናቸው?
- ሐ) ሊታዩ የሚችሉ አማኝ ካልሆኑ ሰዎች የተለየ የምናደርጋቸው አንዳንድ

ነገሮች ምንድን ናቸው?

- መ) 1ኛ ቆሮ. 10: 31 በሕይወታችን ውስጥ ተግባራዊ የምናደርገው እንዴት ነው?

በአዲስ ኪዳን ውስጥ እነዚህ የምግብ ሕግጋት ትልቅ ክርክርን አስከትለዋል። አሕዛብና አይሁዳውያን አብረው ኅብረት እንዳያደርጉ ይከለክላቸው የነበረው ይህ የምግብ ሕግ ነበር፤ (ገላትያ 2: 11-16)። ኢየሱስ ወደ ሰው ሆኖ የሚገባ ነገር እንደማያረክስ ያስተምር ነበር። የሰውን ሕይወት የሚያበላሸው ከልቡ ውስጥ የሚወጣው ክፉ ነገር ነው፤ (ማቴ. 15: 10-20)። በኋላም ላይ እግዚአብሔር የሠራው ነገር በሙሉ ገደብ እንደሆነ፣ መብላትም እንደሚችል ለኢፕሮስ አሳይቶታል። ሁሉም ሰው በእርሱ ዐይን እኩል እንደሆነና በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያላቸውን እምነት መገኘት በማድረግ ሰዎችን እንደሚቀበልም አሳይቷል፤ (የሐዋ. 10: 11-16)። ለእኛ በአዲስ ኪዳን ሥር ለምንተዳደረው ይህን ብሉ ያን አትብሉ የሚል ሕግ የለም። የምንበላው ምግብ የሚወሰነው በባህላችንና በፍላጎታችን ብቻ ነው።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 12-15 የሚያተኩረው የእሥራኤላውያንን ሰውነት በሚያረክሱ ነገሮች ላይ ነው። አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 12 በመውለድ ስለሚመጣ መርከስ የሚያወሳ አጭር ምዕራፍ ነው። መሥዋዕት ከማስፈለጉና ከእርከስናው ጊዜ ርዝመት አንጻር ስንመለከተው ይህ እርከስና በድን ነክቶ ከሚመጣው እርከስና ከበድ ያለ ይመስላል። አሁንም እግዚአብሔር እነዚህን ትዕዛዞች የሰጠበትን ምክንያት እናውቅም።

ልጆች መውለድን እግዚአብሔር ይቃወማል የሚል ጽሑፍ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አናገኘም። አዳምና ሔዋንን ልጆች ውለዱ፤ ብዙ ተባዙ ምድርንም ሙሷት ብሎ አሟላል። ልጆች ከእግዚአብሔር ለወላጆች የሚሰጡ በረከቶች እንደሆኑ ይናገራል ቃሉ። ስለዚህ ሴትየዋ ስትወልድ ከሚወጣት ደምና ፈሳሽ ተነሥቶ ይመስላል ይህን ትዕዛዝ የደነገገው። ይህንን የምንለው ሴቶች በወር አበባቸው ጊዜ እንኳ እርኩስ እንደሚሆኑ ስለምናውቅ ነው።

አንዲት ሴት ወንድ ልጅ ከወለደች ለሰባት ቀን እርኩስ ትሆን ነበር። በስምንተኛው ቀን ልጁን ማስገረዝ ነበረባት። እንደምታስታውሰው መገረዝ እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለቃል ኪዳን ሕዝብ እንደምልክት የሰጠው ሥርዓት ነው። መገረዝ ወንድ ልጅ ከቃል ኪዳን ሕዝብ መካከል እንደሆነ የሚቆጠር ሥርዓት ነው። (በሉቃስ 2:21 ላይ ማርያም ኢየሱስን እንዳስገረዘች ተጠቅሷል)። ዶክተሮችም በስምንተኛው ቀን መገረዙ ጥሩ ጊዜ መሆኑን ይገልጻሉ። በስምንተኛው ቀን ሕመሙም እስከዚህም ነው፤ ብዙም ደም አይፈሰውም የሕክም ሰውነት ቁስሉን ለማስታመም በቂ ጊዜ ያገኛል። አንዳንድ ዶክተሮች ካለመገረዝ መገረዙ ለጤንነት ጥሩ እንደሆነም ይናገራሉ። እስከ ሠላሳ ያህት ቀን የመንጸትዋ ቀን እስከሚፈጸም ድረስ ሴትየዋ ወደ ቤተ መቅደስ ገብታ ማምለክ አትችልም ነበር። አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት በሕፃንነት ጊዜ በማጥመቅ ልጁን ወደ እግዚአብሔር ቤተ ሰብ አስገባን ይላሉ። ይህ ነገር በአዲስ ኪዳን ውስጥ አንድ ሰው ወደ እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ እንደሚገባ የሚያስረዳው ትምህርት በደንብ ሳይገባቸው በመቅረቱ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በሕፃንነቱ የተጠመቀ ሰው ወደ እግዚአብሔር ቤተ ሰብ ይገባል የሚል ጽሑፍ የለም። ይህ የሚሆነው አንድ ሰው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ገል አዳኙ ሲቀበል ብቻ ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ሕፃናትን የሚያጠምቁ የአንድ ወይም የሁለት አብያተ ክርስቲያናት ስም ዘርዝር። ከዚያ ቤተ ክርስቲያን አባል ጋር ተገናኝና ለምን ሕፃናትን እንደሚያጠምቁ ጠይቁ።

የተወለደችው ሴት ከሆነች የመገረዝ ሥርዓት የለውም ነበር። በማናውቀው ምክንያት ሴትየዋ በዚህ ጊዜ ለሁለት ሳምንት ያህል ነበር እርኩስ የምትሆነው። ይህ ወንድ ልጅ ስትወልድ የምትረከሰው ቀን ዕጥፍ ነው።

የመንጸትዋ ወራትም ካለቀ በኋላ ወደ መገናኛው ድንኳን ሄዳ ሁለት መሥዋዕቶችን ታቀርብ ነበር። የመጀመሪያው የአንድ ዓመት ጠቦት የሚቃጠል መሥዋዕት ሆኖ ይቀርባል፤ ይህም መሥዋዕት ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት እንደገና እንዲኖራት ያደርጋል። ሁለተኛው፤ ዋና ሰው ወይም እርግብ ለጋጢአት መሥዋዕት ታቀርባለች። ይህም ከእርከስናው የሚያነጻት ነው። የእነዚህ መሥዋዕቶች አቀራረብ ቅደም ተከተል ከበፊተኛው ለየት ያለ ነው። (ያለፉትን ትምህርቶች ተመልከቱ) እናትየዋ በጣም ደሃ ከሆነች ለሚቃጠለውና ለጋጢአቱ ሁለት እርግብ ወይም ዋና ሰው ማምጣት ትችላለች። (በሉቃስ 2:22-24 ማርያም ይህንን ሕግ ጠብቃለች። ጠቦት ለማምጣት ባለመቻልዋ ነው፤ ሁለት የእርግብ ጫጮች ያመጣችው። ይህም ደሃ እንደነበረች ይገልጻል)።

15ኛ ጥያቄ:- አንድ የኦርቶዶክስ እማኝን፣ ወንድ ልጅ መቼ እንደሚገረዝና እንደሚጠመቅ፣ ሴት ልጅ መቼ እንደምትጠመቅ ጠይቅ። ይህ የሆነበትንም ምክንያት የሚያውቅ ከሆነ ጠይቀው።

ሦስተኛ ቀን:-

የአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 13-14 ጥናት

16ኛ ጥያቄ:- በእነዚህ ሁለት ምዕራፎች ውስጥ እላያቸው ላይ ምልክት ከተገኘ የሚረክሱት ምንና ምንድን ናቸው?

17ኛ ጥያቄ:- ምልክቱ ሰውዬውን እንደሚያረክሰው ወይም እንደማ ያረክሰው ውሳኔውን መስጠት የሚገባው ማን ነው?

18ኛ ጥያቄ:- በሰዎች ላይ ሊወጡ የሚችሉ ምን ዓይነት ምልክቶች ናቸው የተዘረዘሩት?

19ኛ ጥያቄ:- አንድ ሰው ከበድ ያለ በሽታ ኖሮበት በካህኑ እርኩስ ተብሎ ከተወገዘ በኋላ ምን ማድረግ ነበረበት? (13:45-46)።

20ኛ ጥያቄ:- እርኩስ የሆነ ሰው በነፃ ወደ እሥራኤላውያን መኖሪያ ሠፈር ገብቶ ለመኖር ምን ማድረግ ነበረበት?

21ኛ ጥያቄ:- በግድግዳዎቹ ላይ የሆኑ ነገሮች በቅለው ፍጹም ቢጠረጉ የማይጸዱ ቢሆኑ ምን መደረግ ይቻላል?

አሪት ዘሌዋውያን 13-14 የተለየ ምልክት ስላላቸው ሰዎች ወይም ዕቃዎች ነው የሚያወሳው። ሰው ከሆነ ሊድን የማይችል ቁስል፣ ሽፍታ፣ ቡግንጅ፣ ቃጠሎ ወይም በጭንቅላቱ ላይ ፍንክች የመሰለ ነገር ሊሆን ይችላል። እንደ ጨርቅ ወይም የቤት ግድግዳ ያለ ነገር ከሆነ እንደ የፎፎፎር ቋቋቻ ዓይነት ነገር ሊሆን ይችላል። እነዚህ ነገሮች ያልተለመዱና ሊተላለፉ የሚችሉ ነገሮች ናቸው። ስለዚህም እግዚአብሔር በሽታ የሚያመጡትን ነገሮች የመቆጣጠር ሐላፊነት የሰጠው ለካህኑ ነው። ካህኑም በሽታ ካለው እርኩስ ይለዋል፣ ምንም ዓይነት በሽታ ከሌለው ደግሞ አይቶ ንፁህ ነው ማለት አለበት።

እነዚህ ያልተለመዱ ምልክቶች በአጠቃላይ «ለምፅ» የሚል ትርጓሜ ያለው የዕብራይስጥ ስያሜ ነው ያላቸው። በሰለጠነው ዓለም ለምፅ የሚል ስያሜ የተሰጠው አንድ በሽታ አለ። ሆኖም በዕብራይስጥ ይህን ቃል በቆዳ ላይ ወይም በሌሎች ነገሮች ያለን ምልክት ለመሰየሚያ ይጠቀምበታል። እዚህ ላይ ዛሬ የሚታየውን ለምፅ ለመጥቀስ የተፈለገ አይመስለንም ምክንያቱም ብዙ ምሁራን በጥንት ጊዜ የለምፅ በሽታ ኢትዮጵያ ውስጥ እንደተራባው ያህል እንዳልተስፋፋ ይገልጻሉ።

1. የቆዳ በሽታ ያለበትን ሰው ለመመርመር የተሰጠ መመሪያ፤ (13:1-46)

በአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 13 ላይ በቆዳ ላይ ሊወጡ የሚችሉ በሽታዎች ዝርዝር ይገኛል። ካህኑም እነዚህን በሽታዎች ለይቶ ካወቀ በኋላ አንድን ሰው እርኩስ ወይም

ንጹሕ የሚልበት መመሪያም ጭምር ተሰጥቶታል። በሽታው አደገኛ መሆኑን ካህኑን ሊያሳውቁት የሚችሉ ሁለት መመሪያዎች ነበሩ። አንደኛው፡ ካህኑ በቁስሉ ላይ የበቀለውን ጠጉር ይመለከታል። እሥራኤላውያን በሰውነታቸው ላይ ጥቁር ፀጉር ብቻ ነው ያላቸው ስለዚህ ይህ ፀጉር በድንገት ነጭ ከሆነ በሽታው አደገኛ ነው ግለት ነው። ሁለተኛው፡ ካህኑ የደዌውን ጥልቀት ይመለከት ነበር። በጣም የጠለቀ ካልሆነ አደገኛ አይደለም። በጣም የጠለቀ ከሆነ ግን በሽታው አደገኛ ነው። ሰውዬውም እርኩስ ነው። ከላይ የተጠቀሱት ሁለት ምልክቶች አንድ ሰው ካሉበት እርኩስ ነበር። ይህንንም ሰው እሥራኤላውያን ከሚኖሩበት ሠረር ያስወጡታል። ይህም የሚደረገው የሰውዬው በሽታ ወደሌሎች እንዳይላመት ነው።

በሽታው አደገኛ ስለመሆኑ ካህኑ ጥርጣሬ ከገባው ሰውዬውን ለይተው ለላምንት ወይም ለሁለት ሳምንት ያህል ያስቀምጡታል። በዚህ ጊዜ ውስጥ ደዌው ከዳነ ወይም ካልሰፋ ካህኑ ሰውዬውን ንጹህ ነህ ይለዋል። በሽተኛውም ልብሶቹን አጥቦ ከሌላው የእሥራኤል ኅብረተሰብ ጋር ይቀላቀላል። ደዌው ከሰፋና የባሰ ከመረቀዝ ግን ካህኑ ሰውዬውን እርኩስ ነህ ይለዋል።

ካህኑ እርኩስ ነህ እርኩስ አይደለህም ብሎ ለመወሰን እንዲቀለው የተለያዩ በሽታዎች ተሰይመውለታል፡-

ሀ) ችፍታ፡- ችፍታው በሰውነቱ ላይ በሙሉ ከተላመተ ሰውዬው ንጹህ ነው ችፍታው የሚመረቅዝና ጥልቀት ያለው ከሆነ ግን ህመምተኛው እርኩስ ነበር።

ለ) እንደ ቡግንጅ ያሉት ቁስሎች፡- የሰውዬው ደዌ ነጭ ሆኖ ከቀረ ካህኑ ይመረምረዋል። በዚያ አካባቢ ያለው ፀጉር ካነጣና ደዌው ጥልቀት ካለው ሰውዬው እርኩስ ነው። ፀጉሩና ቁስሉ ደህና ከሆኑ ንጹሕ ነው።

ሐ) ቃጠሉ፡- አንድ ሰው ተቃጥሎ የፀጉሩና የቆዳው መልክ ቢቀየር እርኩስ ይሆናል። ለተወሰነ ጊዜ ከተገለለ በኋላ ደዌው ካልሰፋ ሰውዬው ንጹሕ ይሆናል።

መ) በራሱ ላይ ደዌ ያለበት፡- አንድ ሰው በራሱ ላይ በደንብ የሚታይ ጥልቀት ያለው ደዌ ካለው እርኩስ ነው። ለተወሰነ ጊዜ ከተገለለ በኋላ ደዌው ካልሰፋ ሰውዬው ንጹሕ ይሆናል።

ሠ) ቆዳቸው ነጭ ጠቃጠቆ ያለበት፡- ይህ ጠቃጠቆ ደብዘዝ ያለ መልክ ካለው በሽተኛው እርኩስ ይሆናል።

ረ) ፀጉራቸው የሚረገፍባቸው ሰዎች፡- ቀላ ያለ ደዌ ወይም ቁስል ከሌለበት ሰውዬው ንጹሕ ነው።

ደክተሮችና ዘመናዊ መድኃኒቶች ባልኖሩበት ወቅት፡ እግዚአብሔር የሕዝቦቹ ጤንነት የተጠበቀ እንዲሆን በቅድሚያ እነዚህን ግስጠንቀቂያዎች ሰጥቷል። እርኩስ ተብለው የሚለዩት ሰዎች ከበድ ያለ ችግር ያጋጥማቸው ነበር። ልብሶቻቸውን ይቀዳሉ፤ ፀጉራቸውን አይቆረጡም፤ ፊታቸውንም በባህሉ መሠረት ለለቅሶ ፊታቸውን እንደሚሸፍኑት ዓይነት አድርገው ይሸፍናሉ። በሰዎች ዓይን እነዚህ ሰዎች እንደ ሞተ

ሰው ነበር የሚታዩት ምክንያቱም ከሚወዷቸው ጋር እንኳን መገናኘት አይችሉምና ነው። በድንገት አንድ ጉዳዩ ሰው በእነርሱ እንዳይበክል «ርኩስ ርኩስ» እያሉ በመሮህ ማስጠንቀቂያ ይሰጣሉ።

ምንም እንኳ ከኅብረተሰቡ የተገለሉ ቢሆኑም እግዚአብሔር እንደሚያድናቸው ተስፋ ያደርጉ ነበር። ከደዌያቸው ከነጹ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር እንደገና ኅብረት ይኖራቸዋል።

ወደ አዲስ ኪዳን ዞር ስንል ደግሞ ወደ ኢየሱስ መጥተው ፈውስን የሚያገኙት ብዙ ጊዜ ለምፃሞች መሆናቸውን መገንዘብ አስፈላጊ ነው። የሕይወታቸውን ጉስቁልና በመመልከት ልቡ ያዘንላቸው ነበር። ባለፉት ዓመታት ብዙ ሚስቶችና ያን እንደ ለምፃሞች ከኅብረተሰቡ ለተገለሉት ሰዎች ኅዘኔታ ይሰማቸው ነበር። ክርስቲያኖች የፍቅራቸውን ጥልቀት ከኅብረተሰቡ የተገለሉትን ሰዎች በማፍቀር ሊገልጹት ይችላሉ።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በሥራቸው፣ በበሽታቸው፣ በአካላ ጎዶሉነታቸው ምክንያት ከኅብረተሰቡ የተገለሉ የአንዳንድ ሰዎች ስም ዘርዝር።

ለ) ቤተ ክርስቲያንን ከኅብረተሰቡ ለተገለሉት ሰዎች እጁን የምትዘረጋው እንዴት ነው?

ሐ) ይህን ዓይነት ተግባር የማትፈጽም ከሆነ ቤተ ክርስቲያን በምን ዓይነት መንገድ ነው የኢየሱስን ምሳሌነት ተጠቅመህ እነዚህን የተገለሉ ሰዎች ልትረዳ የምትችለው?

2. በተለያዩ ዕቃዎች ላይ የሚዛመቱ በሽታዎችን ለመመርመር የሚያስችሉ መመሪያዎች! (13:47-59)

ያልተጠበቀ ምልክት በአንድ በቤት ገድግዳ ላይ በእንዛ ላይ ወይም በጨርቅ ላይ ቢታይ ካህኑ ልክ እንደ ቶዳ በሽታው ጊዜ እርኩስነቱን ለመናገር ተመሳሳይ እርምጃዎችን ይወስዳል። በመጀመሪያ ካህኑ ምልክቱን በደንብ ይመለከታል። የሚሰፋ ዓይነት ነገር መስሉ ከታየው ካህኑ ለአንድ ሳምንት ያህል ለማረጋገጥ ይዘጋበታል። የሚሰፋ ሆኖ ከተገኘ ዕቃው ይቃጠል ነበር። የማይሰፋ ከሆነ ግን ታጥቦ እንደገና ለሳምንት ያህል ይዘጋበት ነበር። በዚህ ጊዜ ውስጥ ደግሞ ምልክቱ ሙሉ በሙሉ ካልጠፋ ዕቃው እንደ እርኩስ ነገር ተቆጥሮ ይቃጠል ነበር። ምልክቱ ከጠፋ ዕቃው እንደ ጉጹህ ይቆጠራል።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በጨርቅ ላይ ወይም በቶዳ ላይ እንደዚህ ዓይነት ምልክት አጋጥሞህ ያውቃል?

ለ) ምልክቱን ለማጥፋት ምን ተጠቀምክ?

ምንም እንኳ ዛሬ እንደ ቋቋቻ የመሳሰሉትን ነገሮች የሚያጠፋ መድኃኒት ቢኖርም በብሉይ ኪዳን ዘመን ግን የለም ነበር። አንድ ቋቋቻ ልብስ ላይ ከወጣ ወደ ቤት ሁሉ መዛመት ብቻ ሳይሆን ከአንዱ ቤት ወደ ሌላው ቤት በቀላሉ ሊዛመት ይችላል። ስለዚህም እግዚአብሔር እነዚህን ማስጠንቀቂያዎች የሰጠው እሥራኤሎችን ለመጨቀን

ሳይሆን እነርሱ እንዲጠበቁና እንዲጠቀሙ ነው። እግዚአብሔር በእርግጥ የምሕረት አምላክ ነው፤ ፍላጎቶቻችንንም በሙሉ ያሟላል።

24ኛ ጥያቄ፡- ለእኛ ጥቅምና ጥበቃ ተብለው ዛሬ እንድንጠብቃቸው በእግዚአብሔር የተደነገጉ አንዳንድ ሕጎችን ልትሰይም ትችላለህ?

25ኛ ጥያቄ፡- ካለፈው ትምህርት፣ ጤንነታችንን በመጠበቅ ረገድ ልታገኘው የምትችለውን ትምህርት በዝርዝር ዳፍ።

አራተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰና ለመወያየት የተሰጡትን ጥያቄዎች መልክትክት አድርገህ ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰና ለሳምንታዊው ስብሰባ ዝግጅት አድርግ።

ሳምንታዊው ስብሰባ፡-

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. የትምህርቱ ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ፡-

ሀ) 1. የተለያዩ የክርስትና ሃይማኖት ክፍሎች ሊጠብቋቸው የሚፈልጉትን የብሉይ ኪዳን ሕግ በዝርዝር ዳፍ። (ለምሳሌ አርቶዶክስ፣ ሰባተኛ ቀን አድቬንቲስት ወዘተ...)።

2. እነዚህን ሕጎች የሚጠብቁት ለምንድን ነው?

3. እነዚህን ሕጎች ለምንድን ነው የማትጠብቀው ብለው ቢጠይቁ እንዴት አድርገህ ነው ልትመልሳቸው የሚገባህ?

ለ) እግዚአብሔርን አፍቅሩና ሰዎችን አፍቅሩ የሚሉትን ሕጎች ከጠበቁ፣ አሥርቱን ትዕዛዛት እንዳሟላን የሚቆጠረው እንዴት ነው?

ሐ) 1. የብሉይ ኪዳንን ሕጎች ለመጠበቅ ስንል የምግብ ሕጎችን ብንጠብቅ በባላችን መሠረት አትብሉ የተባለውን ነገር ብንጠብቅ ልዩነቱ ምንድን ነው?

2. አንዳንዴ የባህላችንን ተፅዕኖ ከእግዚአብሔር ሕግ ጋር የምናመሳሰለው እንዴት ነው?

3. እኛ ከምንበላው የምግብ ዓይነት ለየት ያለ ምግብ (ለምሳሌ፡ አግማን፣ ግመልን ወዘተ...) የሚበሉትን ሰዎች በምን ዓይነት አመለካከት ነው የምናያቸው? ይህ ትክክል ነው?

መ) 1. እንደ እግዚአብሔር ሕዝቦች እሥራኤላውያን መለያቸውን በገሃድ ያሳዩት እንዴት ነው?

2. እንደ እግዚአብሔር ሕዝቦች መለያቸውን ዛሬ የምናሳየው እንዴት ነው?

3. መለየታችንን የሚያሳዩ አንዳንድ ዋና ዋና የሆኑ መንፈሳዊ ነገሮች ምንድን ናቸው?

ሠ) 1. የሕዝቦችን ጤንነት በተመለከተ እግዚአብሔር ሕግጋትን የሰጠው ለምንድን ነው?

2. ከእነዚህ ሕግጋት ልንግርና በተግባር ልንገልፀው የምንችለው ነገር ምንድን ነው?

ረ) 1. በኢትዮጵያ ውስጥ ከጎብረተሰቡ የተገለሉ አንዳንድ ጎሳዎች ምንድን ናቸው?

2. በጎብረተሰቡ ለተገለሉ ሰዎች ቤተ ክርስቲያንን የእግዚአብሔርን የፍቅር ኃይል የምታሳየው እንዴት ነው?

3. ለእነዚህ ሰዎች የምታሳየውን ፍቅር ቤተ ክርስቲያን በምን ዓይነት መንገድ ልታሻሽለው ትችላለች?

5. ፀሎት

ትምህርት አምስት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 14-16

የመጀመሪያ ቀን: -

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 14-15

ባለፈው ሳምንት አንድን ሰው ንጹሕ ወይም እርኩስ የሚያሰኙ የተለያዩ የብሉይ ኪዳን ሕግጋትን በማጥናት ነበር ያሳለፍነው። ከእነዚህ ብዙዎቹ እንደ መግደልና ግመንዘር የግብረ ገብነት ተላላፊ ኃጢአቶች ባይሆኑም እንደ ኃጢአት ምሳሌዎች በመሆን መገናኛውን ድንኳን እንደሚያቆሹኩ ዓይነት ሆነው ሊገለጹ ይችላሉ። እግዚአብሔር ሕዝቡ ኃጢአተኛ እንደሆነና መንፈሳዊ መንጻት እንደሚያስፈልገው ያሳይ የነበረው በበሽታ ነው።

ባለፈው ሳምንት መጨረሻም ካህኑ በሰው ላይ ወይም በዕቃ ላይ ያለውን ምልክት መርምሮ እንዴት እርኩስ ነው ወይም እርኩስ አይደለም እንደሚል ተመልክተናል። ዛሬ አንድ እርኩስ ሰው ወይም ነገር እንዴት መንጻት እንደሚችል (ዘሌዋ. 14) ምን ዓይነት ወሲባዊ ግንኙነቶች እንደሚያረክሱ (ዘሌዋ. 15) እንመለከታለን። በተቀረው የሳምንቱ ቀናት ደግሞ በአይሁዳውያን ዘንድ እንደ ዋነኛ መንፈሳዊ ክብረ በዓል የሚቆጠረውን የስርየትን ቀን እናጠናለን።

ምንም እንኳ አንድ ሰው የሥጋ ደዌ ኖሮበት ከጎብረተሰቡ ቢገለልም ከዚህ በሽታው ሲነጻ ወደ ጎብረተሰቡ ተቀላቅሎ ይገባ የነበረው አንድ የተወሰነ የመንፃት ሥርዓትን ተከትሎ ነበር። እግዚአብሔር የምሕረት አምላክ ነው። ኃጢአተኞች መንገዱን መከተል ፈልገው ከእርሱ ጋር እንደገና ጎብረት ቢኖራቸው ፈቃደኛ ነው። እርኩስ ነው ተብሎ

ግንባሉ በጣም ቀላል ነበረ፤ ከእግዚአብሔርና ከሰው ጋር እንደገና ኅብረት የመፍጠሩ ሂደት ደግሞ ከበድ ያለ ነበር። በኃጢአት ውስጥ መውደቱ ለእኛ ቀላል ቢሆንም ከወደቅን በኋላ የምንመለስበት መንገድ ደግሞ ከባድ ይመስላል። ኃጢአት ከመሥራት ይልቅ ይቅርታ መጠየቁ ነው የሚከብደው።

1ኛ ጥያቄ፡- ብዙውን ጊዜ በኃጢአት መውደቅ ንስሐ ከመግባት ይልቅ ቀለል የሚለው እንዴት ነው? ምሳሌዎች ስጥ።

1. የአንድ ሰው ከግይዳ በሽታ መዳን ወይም መንጸት (ዘሌዋ. 14: 1-32)

* አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 14 አንብብና ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ስጥ።

2ኛ ጥያቄ፡- አንድ ከለምፁ የነፃ ሰው ለመጀመሪያው ሥርዓት ያቀርባቸው የነበሩ አራት ነገሮች ምን ምን ናቸው?

3ኛ ጥያቄ፡- ከለምፁ የነጻው ሰው ለመጨረሻው መንጸት እንዲደርስ ለእግዚአብሔር ግቅረብ የነበረበት አራት የመሥዋዕት ዓይነቶች ምን ምን ናቸው?

4ኛ ጥያቄ፡- ለበደል መሥዋዕት የፈሰሰውን ደም ካህኑ ምን ያደርገው ነበር?

5ኛ ጥያቄ፡- አንድ ሰው ድሃ ከመሆኑ የተነሣ አስፈላጊውን መሥዋዕት ግቅረብ ካልቻለ እግዚአብሔር ምን ዓይነት አግራጮች ነበር የሰጠው?

6ኛ ጥያቄ፡- በአንድ እሥራኤላዊ ቤት ውስጥ የለምፅ ደፎን የሚያመጣው ማነው? (14: 34)

7ኛ ጥያቄ፡- አንድ ቤት ከነፃ በኋላ እንደገና ቢረከስና ደፎው ቢመለስበት የሚነፃው እንዴት ነው?

አንድ የረከሰ ሰው ከማኅበረሰቡ ጋር እንደገና ኅብረት የሚኖረው ከበሽታው ሲነፃ ነው። ወደ ኅብረተሰቡ የሚመለስበት እራሱን የቻለ ሥርዓት አለው። ይህም ሥርዓት በደረጃ ነው የሚካሄደው።

የመጀመሪያው ደረጃ የሚከናወነው ሕዝቡ ከሚኖርበት ክልል በገዴታ ተገልሶ በሽተኛው በሚኖርበት ሥፍራ ነው። ካህኑም ይህ ሰው የሚኖርበት ሥፍራ ድረስ መጥቶ እውነት ሰውዬው ከበሽታው ነፅቶ እንደሆነ ይመለከታል። መንፃቱ ከተረጋገጠም የሰውዬው ዘመዶችንና ወዳጆች አራት ነገሮችን ያመጡ ነበር። እነዚህም ሁለት ንጹህ እርግቦች ከነሕይወታቸው፣ የዝግባ እንጨት ቀይ ግምጃና ሂሶጵ ናቸው። በመጀመሪያ ከወፍቱ አንዱ ትገደልና ደሟ ንጹህ ውኃ በያዘ ሸክላ ውስጥ ይጠራቀማል። ከዚያም ሁለተኛዋ ወፍ የዝግባው እንጨት ቀይ ግምጃና ሂሶጵ በመጀመሪያዋ ወፍ ደም ውስጥ ይነከራሉ። የተፈወሰውም ሰው በደሙ ሰባት ጊዜ ይረጭና ንጹህ ነህ ይባላል። የዝግባው እንጨት፣ ቀይ ግምጃና ሂሶጵ ምን እንደሚያመለክቱ ትርጉማቸውን እናውቅም። ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መንፃትን በተመለከተ የሚጠቀሱ ነገሮች ናቸው፤ (መዝ. (51): 7)። ሕያው የሆነችው ወፍ ትለቀቃለች። ይህም በሽታው ሰውዬውን እንደለቀቀውና እንደነጻ የሚያመለክት ነው። ከዚህም በኋላ ሰውዬው ልብሱን ያጥባል፤

ሰውነቱን ይታጠባል ፀጉሩንም ይላጫል። ይህን ካደረገ በኋላ ወደ መኖሪያው ሥፍራ ገብቶ እንዲኖር ይፈቀድለታል። ይህም ቢሆን ግን ይኖር የነበረው ከድንኳኑ ውጭ ነው፤ ምክንያቱም የመንጻቱ ሥርዓት ስላላለቀ ነው።

ሁለተኛው ደረጃ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ነው የሚካሄደው። ከላምንት በኋላ ሰውዬው እንደገና ይላጭና እራሱን ለመንፃቱ ሥነ-ሥርዓት ያዘጋጃል። በዚህም ጊዜ አራት የተለያዩ መስዋዕቶችን ያቀርባል። እነዚህም የእህል ቁርባን፣ የበደል መስዋዕት፣ የጋጢአት መስዋዕትና የሚቃጠል መስዋዕት ናቸው። የማይቀርበው የሠላሙ መስዋዕት ብቻ ነበር። እነዚህን መስዋዕቶች ካሟላ በኋላ ሰውዬው ከእሥራኤል ሕዝብና ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ኅብረት ያድሳል። በመጀመሪያ የሚሠዋው የበደል መስዋዕት ነው። ደሙ በማጠራቀሚያ ውስጥ ከተጠራቀመ በኋላ በሰውዬው ቀኝ ጀሮ ጫፍ፣ በቀኝ እጁ አውራ ጣትና በቀኝ እግሩ አውራ ጣት ላይ ይረጫል። ይህ ሥርዓት ሰውዬው የእግዚአብሔርን ቃል እንደሚሰማ፣ የእግዚአብሔርን ፍቃድ እንደሚፈጽምና የእግዚአብሔርን መንገድ እንደሚከተል የሚያመለክት ነው። (ይህ ልክ ካህኑ ለከህነት ዕጩ እንደሚሆንበት ዓይነት ሥርዓት ነው፤ አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 8)። እግዚአብሔር በሚገኝበት ቅዱስ ቦታ አቅጣጫ ሰባት ጊዜ ዘይት ይረጫል። ካህኑ ከዘይቱ ወስዶ በሰውዬው በቀኝ ጀሮ ጫፍ በቀኝ እጁ አውራ ጣትና በቀኝ እግሩ አውራ ጣት ላይ ያደርጋል። በመጨረሻም የሚነፃው ሰውዬ ራስ ላይ የተቀረውን ዘይት ያደርግበታል። የሚቃጠለውንና የጋጢአቱን መስዋዕት ካቀረበ በኋላ ሰውዬው በመንፈስም ሆነ በሥጋ የነጻ ይሆናል። ይህም ስለሆነ ከእሥራኤል ሕዝብና ከእግዚአብሔር ጋር ሙሉ በሙሉ ኅብረት ይኖረዋል። ሰውዬው ደሃ ከሆነ ግቅረብ የነበረበትን ሁለት ጠበት በእርግብ መቀየር ይችላል ነበር።

2. በለምዕ ደዌ የረከሰ ቤት የሚነፃበት መንገድ (አራት ዘሌዋውያን 14:33-56)

ከርኩሰት መንፃት የነበረባቸው ሰዎች ብቻ አልነበሩም፤ ንብረቶቻቸው ሊረከሱ ስለሚችሉ ንብረቶቻቸውም መንጻት ነበረባቸው። በሽታንና ደዌን በንብረት ላይ የሚያደርግ እግዚአብሔር ነው፤ (14:34)። ካህኑ በቤቱ ውስጥ ደዌ እንዳለ ሲነገረው እንደተለመደው ቤቱ ንጹሕ መሆኑን ወይም አለመሆኑን ያረጋግጣል። በመጀመሪያም በደዌው ያልተነካው የቤቱ ዕቃ በሙሉ ይወጣል። ከዚያም ቤቱን በደንብ ከተመለከተ በኋላ ለላምንት ይዘጋዋል። በመጨረሻም ደዌው ተዛምቶ እንደሆነ ከፍቶ ይመለከታል። ከተዛመተ ደዌ ያለባቸው ድንጋዮች ከቤቱ ይፈርሱና ወደ ውጭ ተተላው እንዲወጡና እንዲወድሙ ይደረጋል። ቤቱንም ያስፍቀውና እንደገና በአዲስ ጭቃ ያስመርገዋል። ደዌው ዳግመኛ ቢመለስና ቢሥፋፋ ቤቱን በጠቅላላ ያወድሙታል። ቤቱ በካህኑ ከተዘጋ በኋላ ውስጡ የሚገባ ሰው በሙሉ እርኩስ ይሆን ነበር።

ዳግመኛ ከተመረጠ በኋላ ደዌው ካልተዛመተ የመንፃቱ ሥርዓት ይካሄድ ነበር። አሁንም ቤቱን ለማንጻት ሁለት ወፎች የዝግባ እንጨት፣ ቀይ ገምጃና ሂሶጽ ነበር የሚጠቀሙት። ከመኖሪያው ሥፍራ ተገልሎ የተፈወሰው ሰው የሚነጻበትን ዓይነት

ሥርዓት በመከተል ነበር ቤቱ የሚነጻው። ሆኖም ለቤቱ ተብሎ የሚቀርብ መሥዋዕት አልነበረም።

እነዚህን በጥንቃቄ የተዘጋጁ ግስጠንቀቂያዎች በመጠቀም ነበር እግዚአብሔር በመኖሪያው ሥፍራ በሽታ እንዳይዛመት ያደርግ የነበረው። ለእሥራኤል ሕዝቦች ደጃና በሽታ የኃጢአት ምልክቶች እንደሆኑ በግልጽ አሳይቷቸዋል። የእግዚአብሔር ምኞት ንጹሕ ሕዝብ እንዲሆኑ ነው። እርኩሰትና የኃጢአት ንዚኪ ያለበትን ግንኛውንም ነገር በጥንቃቄ ግስጠግድ ነበረባቸው አለበለዚያ ያ ነገር ይዛመታል። ልክ እንደዚሁ በሕይወታችን ውስጥ ወይም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለ ኃጢአት በጣም አሳሳቢ ነው። በጥንቃቄ ወዲያውኑ ሊወገድ ይገባል፤ አለበለዚያ ተዛምቶ ለሌሎች ሰዎች ጠንቅ ሊሆን ይችላል። በሕይወታችንና በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ ያለውን ኃጢአት ባናስወግድ የኃጢአት ፍሬ ይዛመትና የቤተ ክርስቲያንን ቅድስና ያጠፋል።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ያልታወቀ ኃጢአት የሕይወትህን ወይም የቤተ ክርስቲያንህን ቅድስናና ምሥክርነት የሚያጎድረው እንዴት ነው?

ለ) ኃጢአት ሲያንሰራራ እንደሚያስወግዱልን እርግጠኞች ሆነን የምንወስዳቸው እርምጃዎች ምን ምንድን ናቸው?

እራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 15 ከወንዶችና ሴቶች ብልቶች ውስጥ ስለሚወጡ ፈሳሾች ይናገራል። ይህን ምዕራፍ አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

9ኛ ጥያቄ፡- ከወንዶችና ከሴቶች በሚወጣው ፈሳሽ ምክንያት የሚረከቡት ነገሮች ምንድን ናቸው?

10ኛ ጥያቄ፡- ከሴቶች ወይም ከወንዶች የሚወጡት ሁለቱ ዓይነት ፈሳሾች ልዩነታቸው ምንድን ነው?

11ኛ ጥያቄ፡- ለግያዳርጡ ፈሳሾች ይደረግ የነበረው የመንጻት ሥርዓት ምን ዓይነት ነው?

1. ከወንዶች የሚወጡ ያልተለመዱ ፈሳሾች (እራት ዘሌዋ. 15:1-15)

በዚህ ክፍል ትኩረት የሚሰጠውና ከወንዶች ብልቶች ውስጥ ስለሚወጡ ያልተለመዱ ፈሳሾች ነው። ሰውዬው የግያዳርጥ የአባላዘር ብሽታ ካለው፣ በሽታው እስካልቆመ ድረስ እርኩስ ይባል ነበር። ሰውዬው የሚነካቸውን ነገሮች በተመለከተ ጥብቅ የሆኑ ግስጠንቀቂያዎች ተደንገገዋል። ሰውዬው የሚተኛበት አልጋ እርኩስ ይሆን ነበር። ሰውዬውን የሚነካ ሰው ወይም ሰውዬው የነካውን ግንኛውንም ነገር የሚነካ ሁሉ እርኩስ ይሆናል። ልብሱንና ሰውነቱን ካጠበና ከታጠበም በኋላ ለአንድ ቀን ያህል የረከሰ ይሆናል። ከሸከላ የተሠራ ግንኛውም ነገር መጥፋት ነበረበት። ሌሎች ዕቃዎችን ግን በውሃ ካጠቧቸው በኋላ እንደገና ሊገለገሉባቸው ይችላሉ።

እንደገና እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሚያደርገውን እንክብካቤ እንመለከታለን። እግዚአብሔር በሽታ በእሥራኤል ሕዝቦች መካከል እንዳይዛመት ይቆጣጠር ነበር። እንደ ቂጥን፣ ጨብጥ፣ ኤድስ የመሳሰሉት የአባላዘር በሽታዎች በቀላሉ የሚተላለፉ

ናቸው። እነዚህ በሽታዎች በተለይ የሚተላለፉት፡- ሰዎች ካገቧቸው ጋር ብቻ ወሲባዊ ግንኙነት እንዲያደርጉ የሚደነግገውን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ሳይጠብቁ ሲቀሩ ነው። እግዚአብሔር እነዚህን መመሪያዎች የደነገገው እሥራኤላውያን አንዱ ለሌላው በሽታን ከማስተላለፍ እንዲጠበቁ ለማድረግ ነው።

ፈላሽ ነገር ያለበት ሰው ከፈላሹ ሲነሳ ለሰባት ቀን ያህል ይቆይና ልብሱንና ሰውነቱን ያጥባል። በስምንተኛው ቀን ሁለት ዋናሶች ወይም የርግብ ጫፎቶችን እንደ ኃጢአትና እንደሚቃጠለው መሥዋዕት አድርጎ ለእግዚአብሔር ያቀርባል። በዚህም ጊዜ ሙሉ ለሙሉ ይነፃል። እግዚአብሔርንም መገናኛው ድንኳን ድረስ በመሄድ ሊያመልክ ይችላል።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አስፈላጊ ጥንቃቄ ካልተወሰደ በቀላሉ ቶሎ ሊዛመቱ የሚችሉ ዛሬ በዓለማችን ውስጥ የሚገኙ የተለያዩ የአባላዘር በሽታዎችን ዘርዝር። ለ) እነዚህ በሽታዎች እንዳይዛመቱ ቤተ ክርስቲያን ለአባላቷ ልትነግራቸው የምትችለው ምንድን ነው?

2. ከወንዶች የሚወጡ የተለመዱ ፈላሾች (አሪት ዘሌ. 15: 16-18)

አንድ ሰው ዘሩ ቢፈስ እርሱና ዘሩ የነካው ማንኛውም ነገር እስከ ማታ ድረስ እርኩስ ይሆናሉ። ዘሩ የነካውን ማንኛውንም ነገርና ገላውን መታጠብ ነበረበት። እንዲሁም ከሴት ጋር ግንኙነት ሲያደርግም መታጠብ ነበረበት። ሁለቱም ገላቸውን ይታጠባሉ፤ እስከማታም ድረስ እርኩስ ይሆናሉ። ለዚህ ዓይነቱ ፈላሽ መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልገም።

የረከሱ ነገሮች በውሃ ይታጠቡ ብሎ እግዚአብሔር ስንቴ እንዳዘዘ ማስተዋሉ ጠቃሚ ነው። ሳይንቲስቶች ገላቸውንና ልብሳቸውን ቶሎ ቶሎ የሚያጥቡ ሰዎች ከማያጥቡ ሰዎች ይበልጥ ጤናማዎች እንደሆኑ ይናገራሉ። እግዚአብሔር ለአይሁዳውያን የሰጣቸውን መመሪያዎች በመከተል እራሳችንን፣ ልጆቻችንንና ልብሶቻችንን በየጊዜው ማጠብ ይኖርብናል። በእነዚህም መመሪያዎች ስንታዝ እግዚአብሔር ጤንነታችንን ይጠብቅልናል።

3. ከሴቶች የሚወጡ የተለመዱ ፈላሾች (አሪት ዘሌዋ. 15: 19-24)

አንዲት ሴት በወር አበባዋ ወቅት በሥርዓቱ መሠረት እርኩስ ነበረች። እርሷን የነካት ሰው ወይም እርሷ የነካችው ነገር በሙሉ የረከሰ ይሆን ነበር። እርሷን የነካት ልብሱንና ገላውን ማጠብ ነበረበት፤ እስከ ማታም ድረስ እርኩስ ነበር።

በወር አበባዋ ወቅት ከሷ ጋር ግንኙነት የሚያደርግ ሰው ለሰባት ቀን ያህል እርኩስ ይሆን ነበር። በዚህ ወቅት ማንም ሰው ከእርሷ ጋር ወሲባዊ ግንኙነት እንዲያደርግ አይፈቀድለትም። ከሰባት ቀን በኋላም እርሷ ትነጻለች፤ ለዚህም መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልጋትም።

4. ከሴቶች የሚወጡ ያልተለመዱ ፈላሾች (አሪት ዘሌዋ. 15: 25-30)

ሴቷም የወር አበባዋ ካለመቆም ቢፈስ ወይም ከወር አበባዋ ሌላ ያለተለመደ የግያጃርጥ ደም ቢፈላት ደሙ እስኪያቆም ድረስ የረከሰች ትሆናለች። እንደ ወር አበባዋ ጊዜ ራስዋም ሆነች የነሳቸው ነገር በሙሉ የረከሰ ይሆናል። ሕመሙ ከለቀቃት ከሰባት ቀንም በኋላ ሴትዮዋ ንጹሕ ትሆናለች። በስምንተኛውም ቀን ያልተለመደ ፈላሽ የሚፈሰውን ሰውዬ ዓይነት ሥርዓት ተከትላ በመገናኛው ድንኳን መሥዋዕቶችዋን ታቀርባለች።

ምንም እንኳ እግዚአብሔር ይህን ሕግ ለእሥራኤል ልጆች የሰጠበትን ምክንያት ባናውቅም እነዚህ ሕግጋት እንደገና ስለ እግዚአብሔር ባህርይ ቅድስናና ሕዝቡ ቅዱሳን እንዲሆኑ ምኞቱን ያሳዩናል። እነዚህ ሥጋዊ የሆኑ እክሎች ኃጢአት አልነበሩም። እንዲያው ኃጢአት በሕይወታቸው ውስጥ የሚያስከትለውን ነገር እንዲያስተውሉ የሚያደርጓቸው ነገሮች ናቸው። ያልተለመደ የሆነ ነገር ሊቆጣጠሩትም የግደችሉት ነገር በሙሉ የመጣው ከአዳም እና ሔዋን ውድቀት ስለሆነ የኃጢአት ምላሴ ነው። ኃጢአትና ርኩሰት ከሰዎች አዕምሮ መቼም ቢሆን የግደጠፉ ነገሮች ናቸው። ለዚህም ነው በሥርዓቱ መሠረት ንጽሕናቸውን እንዲጠብቁ እግዚአብሔር የሚያስጠነቅቃቸው በሥርዓቱ መሠረት ንጹሕ ያልሆነ ሰው ወደ መገናኛው ድንኳን ቢገባ ሕያውና ቅዱስ የሆነው አምላክ የሚኖርበትን ሥፍራ ነበር የሚያበላሽው። እርኩስነታቸው የእግዚአብሔር ፍርድ በላያቸው እንዲሆን ያደርጋል፡ (15:31)። እግዚአብሔር ከሰጣቸው ትዕዛዝ እሥራኤላውያን ፈቀቅ ቢሉ በእርሱ ዐይን እንደ ኃጢአተኞች ነበር የሚቆጠሩት።

በአዲስ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር የኃጢአት ውጫዊ ምልክት በሆኑ ነገሮች ላይ አያተኩርም። ትኩረት የሚሰጠው ግን በሰው ልብ ላይ ነው። ኢየሱስ እንዲህ ይላል «ከውስጥ ከሰው ልብ የሚወጣ ክፉ ሐሳብ፣ ዝሙት፣ መስረት፣ መግደል፣ ምንዝርነት፣ መጎምጀት፣ ክፋት፣ ተንኮል፣ መዳራት፣ ምቀኝነት፣ ስድብ፣ ትዕቢት፣ ስንፍና፣ ናቸውና! ይህ ክፉው ሁሉ ከውስጥ ይወጣል ሰውንም ያረክሰዋል»፤ (ማር. 7: 14-23)። በኃጢአት መውደቅ ምን ያህል ቀላል እንደሆነ መገንዘብ ይኖርብናል። ኃጢአትና የሚያስከትላቸው ችግሮች በሙሉ በአጠገባችን እንዳሉም መገንዘብ አለብን። የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን መጠን ከኃጢአት ነጽተን መኖር አለብን። ኃጢአት በሕይወታችን ውስጥ ሲያልፍ ወዲያውኑ መናዘዝና መንፃት ይኖርብናል። አለበለዚያ ከሕያው አምላክ ጋር ያለን ግንኙነት ይበላሻል በዚህም ምክንያት የእግዚአብሔርን የተግሣፅ በትር ሊያጋጥመን ይችላል። ኃጢአታችን በአካባቢያችን ያሉትንም ሁሉ ቤተሰባችንን ልጆቻችንን ቤተክርስቲያናችንን አካባቢ ያሉትን ወዳጆቻችንን ወዘተ ይበክላል።

13ኛ ጥያቄ፡- ለአንድ አፍታ ሕይወትህን መርምርና ያረክሰህ ኃጢአት እንዳለ እይ።

ሁለተኛ ቀን፡ -

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16

ዛሬ በእሥራኤል ሕዝብ ዘንድ በጣም ትልቅ መንፈሳዊ ክብረ በዓል ስለሆነው ስለ ስርየት ቀን እንመለከታለን። እኛ የኢየሱስን የልደት ቀንና ፋሲካን እንደምናከብር ሁሉ አይሁዳውያንም እግዚአብሔርን በተለየ መልክ የሚያመልኩባቸው ቀናት ነበሯቸው።

14ኛ ጥያቄ፡ - መንፈሳዊ የሆኑ በዓላቶች ለእግዚአብሔር ያለንን አምልኮ በተመለከተ የሚጠቅሙን ለምንድን ነው?

እንደምታስታውሰው እግዚአብሔርን ባለመታዘዛቸው ምክንያት ሁለቱ የአሮን ልጆች በሞቱበት ጊዜ እግዚአብሔር አሮንን የካህናት አንዱ ጋላፊነት ለሕዝቡ ንጹሕ የሆነውንና እርኩስ የሆነውን ነገር ግላወቅ እንደሆነ ነግሮታል፤ (አሪት ዘሌዋ. 10: 10)። አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 11-15 ያለው ንጹሕ እና እርኩስ የሆኑትን ነገሮች በዝርዝር ይገልጻል። በዚያኑ የአሮን ሁለቱ ልጆች በሞቱበት ዕለት እግዚአብሔር የእርሱ ክብር ወደሚቀመጥበት ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ ካህኑ መቼ መግባት እንደሚችል የተለየ መመሪያ ሰጥቷል፤ (አሪት ዘሌዋ. 16: 1)። እግዚአብሔር የሚገኝበትን ቦታ መግባት የሚችለው ሊቀ ካህኑ ብቻ ሲሆን የሚገባውም በዓመት አንዴ በሚከበረው የስርየት ቀን ብቻ እንደሆነ እንመለከታለን። ሌላ ሰው ከገባ ግን፤ ልክ እንደ ናዳብና አብድዬ ይሞት ነበር። የስርየት ቀን ዓላማ በመጀመሪያ የእሥራኤልን ሕዝብ ከኃጢአት ማንጻት ሲሆን ሁለተኛ ደግሞ በዚያ የአምልኮ ዓመት ወቅት ቤተ መቅደሱ ረከሶ እንደሆነ ለማንጻት ነው።

* ዘሌዋ. 16 አንብብና ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ስጥ

15ኛ ጥያቄ፡ - ለስርየት ቀን ሥርዓት እራሱን ዝግጁ ለማድረግ አሮን ያደርግ የነበረው ዝግጅት ምን ነበር?

16ኛ ጥያቄ፡ - አሮን ለራሱ ወይፈን ማምጣት የነበረበት ለምንድን ነው?

17ኛ ጥያቄ፡ - አሮን በወይፈኑ ደም ምን ነበር የሚያደርገው?

18ኛ ጥያቄ፡ - አሮን ለኃጢአት መሥዋዕት በሚቀርበው የአውራ ፍየል ደም ምን ያደርግ ነበር?

19ኛ ጥያቄ፡ - ሕዝቡ ለኃጢአት መሥዋዕት ያመጣው ሁለተኛው የአውራ ፍየል ምን ነበር የሚደረገው?

20ኛ ጥያቄ፡ - የሁለተኛው አውራ ፍየል የቀረበበት ዓላማ ምን ነበር? (ከቁጥር 21-22)

21ኛ ጥያቄ፡ - በስርየት ቀን የእሥራኤል ሕዝብ ማድረግ የሚገባው ነገር ምን ምን ነበር?

የሰርየት ቀን ዓላማ የእያንዳንዱን እሥራኤላዊ ኃጢአት ግንኙነት ሳይሆን የእሥራኤል ሕዝብ በአጠቃላይ የሚነጻበት ጊዜ ነው። የነገሥታት ንጉሥ የሆነው እግዚአብሔር ዙፋን ይገኝበት ወደነበረው ቅድስተ ቅዱሳን እንደት መግባት እንደሚችል ገልጽ የሆነውን መመሪያ እግዚአብሔር ለሙሴ ሰጥቶታል። ይህንንም ያደረገው እግዚአብሔር የሚኖርበት ሥፍራ ቅዱስ በመሆኑ ነው። እንደምታስታውሰውም እግዚአብሔር ሕዝቡን ተገናኝቶ የሚናገራቸው በታበት ላይ ተቀምጦ እንደሚሆን ቃል ገብቶላቸዋል፤ (ኦሪት ዘጸአት 25: 21-22)። ግንኛውም ሰው የተጠቀሰውን ሥርዓት ሳይከተል ወደ ቅድስተ ቅዱሳን የገባ እንደ ናዳብና አብድዩ ይገደላል። ምንም እንኳ ለአይሁዳውያን በጣም ትልቅ የሃይማኖት ክብረ በዓል ቢሆንም ከሙሴ የሕግ መጻሕፍት ውጪ በመጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ጊዜ ተጠቅሶ አናገኘውም።

22ኛ ጥያቄ፡- «የሰርየት ቀን» የሚለውን ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ተመልከትና በዚያ ቀን የሚደረጉትን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

በሰርየት ቀን የነበረው ሥርዓት የሚከተለው ነው፡-

1. በመገናኛው ድንኳን ውጪኛ ገቢ በሚገኘው የነሐስ ሳሕን ላይ ሊቀ ካህኑ ይታጠባል። በተለምዶ ያሸበረቀውን የሊቀ ካህነት ልብሱን ያወልቅና ሉሌዎች የሚያደርጉትን ዓይነት ልብስ ይለብላል። መላእክትና ጻድቃን ሰግዕታት እግዚአብሔርን ሲያገለግሉ ይህን ዓይነት ልብስ እንደሚለብሱ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል፤ (ትንቢተ ሕዝቅኤል 9: 2-3፣ ትንቢተ ዳንኤል 12: 6-7፣ ራዕይ 19: 8)።
2. ለራሱና ለሌሎቹ ካህናት የኃጢአት መሥዋዕት አድርጎ የሚያቀርበውን ወደፊት ይዞ በነሐስ ወደተሠራው መሠዊያ አካባቢ ይቀርባል። ተጥሎም ወደፊትን ይገድልና ደሙን በሳሕን ውስጥ ያጠራቅማል።
3. በነሐሱ መሠዊያ አካባቢ ከሚገኘው ከሰል ትንሽ ወስዶ ጽናጽል ውስጥ ይከታል። ጽናጽሉንም ይዞ ቅድስተ ቅዱሳኑን ከቅዱሱ ቦታ ወደሚለየው መጋረጃ ድረስ ይሄዳል። በዚህም ቦታ ላይ ሁለት እፍኝ ዕጣን በጽናጽሉ ውስጥ ይጨምራል። የዕጣኑ ጭስ ሊቀ ካህኑ ታቦቱን ግየት እስኪያቅተው ድረስ በደንብ መጨስ ነበረበት።
4. ወደ ውጭ ወጥቶ ደሙን ያጠራቀመበትን ሳሕን ይዞ ይገባና ደሙን በታቦቱ ላይ እና በሰርየት ከዳን ላይ ይረጫል። የሥርየት ከዳን ተብሎ የተሠየመው የታቦቱ ከዳን በመሆኑና እዚህ ከዳን ላይ የእግዚአብሔር ክብር በመኖሩ ነው። በእግዚአብሔር ፊት ይህ ደም ሲረጭ የካህናቱና የሕዝቡ ኃጢአት ይሸፈናል፤ እግዚአብሔርም ይቅር ይላቸዋል። ሊቀ ካህኑም በታቦቱ ፊት ደሙን የሚረጫው ሰባት ጊዜ ነበር። ሰባት ቁጥር ፍጹምነትን የሚያመለክት ሲሆን ሊቀ ካህኑ ሰባት ጊዜ ሲረጭ ፍጹም ይቅርታ እንዳገኙ ያሳያል። ከዚህም በኋላ ወደ ነሐሱ መሠዊያ ይመለሳል። ይህ ሥርዓት ካህኑ የኃጢአት መሥዋዕት ሲያቀርብ ከሚያደርገው ጋር ይመሳሰላል፤ በሰርየት ቀን ግን ለየት የሚለው ደሙ በታቦቱ ላይ መረጨቱ ነው። በኃጢአት

መሥዋዕት ጊዜ ደሙ ይረጭ የነበረው በመጋረጃው አካባቢ ነበር፤ (እሪት ዘሌዋውያን 4:3-12)።

5. ለመላው ሕዝብ ሲሉ የእሥራኤል መሪዎች ያመጧቸውን ሁለት ፍየሎች ካህኑ ወደ ነሐሴ መሠዊያ ይወስዳቸውና ለኃጢአት መሥዋዕት ያዘጋጃቸዋል። ለሁለቱ ፍየሎች ዕጣ ይጣልና ከሁለቱ ዕጣ የወጣበት ይሠዋል ሌላው ደግሞ ይለቀቃል። እንዲያው ሰዎች ካህኑ ይህን ዕጣ የሚያወጣው ኡሪምና ቱሚም የተባሉትን የከበሩ ድንጋዮች በመጠቀም ነው ይላሉ።

6. ለኃጢአት መሥዋዕት የሚቀርበው ፍየል ይሠዋና ደሙ በሳሕን ውስጥ ይጠራቀማል። ሊቀ ካህኑ ደሙን ይይዝና በሚከተሉት ነገሮች ላይ ይረጨዋል፡-

ሀ) የቃል ኪዳኑ ታቦት፡- በዚህ ሥፍራ በእግዚአብሔር ፊት ደሙን በማምጣት የሕዝቡ ኃጢአት እንዲሰረይ ያደርጋል።

ለ) የቃል ኪዳኑ ታቦት በሚገኝበት ሥፍራ በቅዱስተ ቅዱሳን ውስጥ፡- ይህ ቅዱስተ ቅዱሳን ባለፈው ዓመት ያረከሰውን ነገር ለማንጸት የሚቀርብ ነው።

ሐ) በወርቅ የተለበጠው ዕጣን መሠዊያ ላይ፡- (እሪት ዘጸአት 30:10)።

መ) ቅዱሱ ቦታ፡- ይህ ቅዱሱን ቦታ ካረከሰው የካህናት ወይም የሕዝቡ ኃጢአት ለማንጸት የሚደረግ ነው።

ሠ) የነሐሴ መሠዊያ፡- በዚህ ሥፍራ የወይፊትና የፍየሉ ደም በመሠዊያው ቀንድ ይደረጋል። ይህ የሚደረገው መሠዊያውን ለማንገትና በሌላ ጊዜ መሥዋዕት እንዲቀርብበት ለማዘጋጀት ነው።

ረ) በነሐሴ መሠዊያ ፊት ለፊት፡- ይህ የሚደረገው ውጪኛውን ግቢ እርኩስ ከሆነ ነገር ለማንጸት ነው።

ይህ ደም ሁለት ዓላማዎችን ያካተተ ነው። በመጀመሪያ ባለፈው ዓመት ውስጥ ከካህናቱ አንሥቶ ተራው ሕዝብ የፈጸመውን ኃጢአት የሚሸፍን ነው። በሚቀጥለው ዓመት ውስጥ በሥርዓቱ መሠረት ሕዝቡ የሚነጸበት ጊዜ ነበር። ሁለተኛ የእግዚአብሔር ሕዝብ ቅዱስና ሕያው የሆነውን አምላክ የሚያመልክበትን የመገናኛ ድንኳን ለማንጸት ነው።

7. ከዚህ በኋላ ሊቀ ካህኑ እጆቹን በሁለተኛው ፍየል ላይ ይጭንና የራሱንና የሕዝቡን ኃጢአት ይናዘዛል። ይህም የሕዝቡን በደልና ኃጢአት በፍየሉ ላይ እንዳደረገ ያመለክታል። በመጨረሻም አንድ ሰው ፍየሉን ሁለተኛ ወደማይታይበት ምድረ በዳ ይሰደዋል። ይህም የእሥራኤል ሕዝብ ኃጢአት እንደተወገደና ከዚያም ቀን ጀምሮ እንደማይቆጠባቸው የሚገልጸውን እውነታ ያመለክታል። በኋላ ግን በእሥራኤል ታሪክ ውስጥ እንደተገኘው ይህንን ፍየል ከተራራ ሜፍ ላይ የኋሊት በመወርወር ይገድሉት ነበር።

8. ፍየሉን ወደ ምድረ በዳ የነዳው ሰውዬ ተመልሶ ወደ መኖሪያው ሥፍራ ከመግባቱ በፊት ገላውንና ልብሱን ማጠብ ነበረበት። ይህም የሚሆነው በፍየሉ ላይ በሥርዓቱ መሠረት የነበረውን ኃጢአት ወደ መኖሪያው ሥፍራ ላለመመለስ ሲባል ነው።
9. ሊቀ ካህኑ የስርየት ቀንን ሥርዓት ሲፈጽም የለበሰውን ልብስ ያወልቅና እርቱስ የሆነውን ከራሱ ላይ ለማስወገድ ሲል ገላውን ይታጠብና የሊቀ ካህን ልብሱን እንደገና ይለብሳል።

10. ከዚህ በኋላ ሊቀ ካህኑ በነሐሱ መሠረያ ላይ ሁለት አውራ በጎች ለሚቃጠለው መሥዋዕት ይሠዋል። አንደኛው ለራሱ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ለሕዝቡ ነው።

11. አንድ ሰው ይመረጥና ለኃጢአት መሥዋዕት የቀረቡትን እንስሳት በድን ከመኖሪያው ሠፈር ውጪ ይዞ ይወጣና ያቃጥለዋል። ወደ እሥራኤል ሕዝብ መኖሪያ ሠፈር ከመግባቱ በፊት ልብሱንና ሰውነቱን መቃጠብ ነበረበት።

በዚህም አማካኝነት የሕዝቡ ኃጢአት ይሰረዳል፤ የስርየት ቀን ከብረ በዓልም ይፈጸማል። አሁን ሕዝቡ ቅዱስ ነው፤ ስለዚህም እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል ለሚቀጥለው ዓመት ይኖራል።

የስርየት ቀን በዓል ሕዝቡ ዝም ብሎ ቆሞ ሥርዓቱን የሚመለከትበት ጊዜ አይደለም። ይህን ጊዜ ሲያከብሩ ማድረግ የነበረባቸው የተለዩ ዝግጅቶች ነበሩ። በመጀመሪያ፤ ይህ ቀን «ታላቅ የሰንበት (የእረፍት) ቀን» ነው። ይህም ግለት ልክ እንደማንኛውም ሰንበት ምንም ሥራ አይሠሩም አይሁዳዊ የሆኑም ያልሆኑም ሁሉ ሐሳባቸውን በስርየት ቀን አከባበር ላይ በመሰብሰብ በውስጡ የሚታየውን የእግዚአብሔርን ፀጋና ትርጉሙን ሊያንፀባርቁ ይገባቸዋል። ሁለተኛ፤ ራሳቸውን የሚያዋርዱበት ጊዜ ነው። ይህ ምናልባት የጾም ጊዜን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። በብሉይ ኪዳን ያም ሁልጊዜ ኃጢአትን ከመናዘዝ ጋር የተያያዘ ነው። ስለዚህም ይህ የስርየት ቀን ከመከበሩ በፊት የእሥራኤል ሕዝብ እራሱን መመርመርና ኃጢአቱን መናዘዝ ነበረበት። ዝም ብሎ በዓሉን ማከበሩ ብቻ እውነተኛ የሆነ ይቅርታን አያስገኝላቸውም። በእግዚአብሔር ፊት ውስጣዊ የሆነ ንስሐና ራስን ማጥረድ ሊኖር ይገባል።

23ኛ ጥያቄ፡- በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ በአጠቃላይ እውነተኛ የሆነ የኑዛዜ ጊዜ እንዲኖረን ከፈለግን በግላችን ሊኖረን ከሚገባው የኑዛዜ ጊዜ ጋር ከላይ የጠቀስነው ሐሳብ የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ምስተኛ ቀን፡-

ከስርየት ቀን አከባበር ብዙ የምንግራቸው ትምህርቶች ስለሚኖሩ የላረውን ቀን በእራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16 ላይ ያሉትን የተለያዩ ትምህርቶች በመመልከት እናላልዋለን። በመጨረሻም የዚህን የስርየት ቀን አከባበር በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ እንደፈጸመው እናያለን።

24ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16 እንደገና አንብብ። ስለ ሰው፣ ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ ኃጢአትና ይቅር ስለ መባል ከዚህም ምዕራፍ ውስጥ የምታገኘውን ትምህርት በዝርዝር ጻፍ።

ምንም እንኳ ከሰርየት ቀን አከባበር የምንግረው ብዙ ትምህርት ቢኖርም እዚህ ላይ የምንዘረዝረው የተወሰኑትን ሲሆን በምዕራፉ ውስጥ የሚገኙት በአብዛኛው አልተጠቃለሉም።

1. የእግዚአብሔርን ባህርይ በተመለከተ ሁለት ዋና ዋና ነገሮችን ልንግር እንችላለን በመጀመሪያ ቅዱስ እንደሆነ እንግራለን። እሥራኤላውያን እኛ በአዲስ ኪዳን ዘመን የምንኖረው ሰዎች ያለንን ዓይነት መብት አልነበራቸውም። ለእነርሱ እግዚአብሔር ሁሉ የተለየ ነበር። የአምልኮው ሥፍራ በአጥር ተለያይቶ ነው የቆመው። በእግዚአብሔር አጠገብ ወደሚገኘው ወደ ተቀደሰው ሥፍራ ውስጥ መግባት የሚፈቀድላቸው ካህናት ብቻ ነበሩ። እግዚአብሔር ወደሚኖርበት ቅድስተ ቅዱሳኑ በዓመት አንዴ ይገባ የነበረውም ሊቀ ካህኑ ብቻ ነበር። ይገባ የነበረውም በታላቅ ፍርሃት ነው፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔርን ሕግጋት በሙሉ ካልጠበቀ እግዚአብሔር ወዲያውኑ ይገድለዋልና ነው። ከዚህ ክብረ በዓል እግዚአብሔር ኃጢአትን በጣም እንደሚጸየፍና ግንም ሰው ወይም ዕቃ መኖሪያ በታውን እንዲያረክስበት የማይፈልግ መሆኑን እናያለን። እኛም የምናመልከው ይህንኑ ቅዱስ አምላክ ነው። በዚህም ምክንያት ነው «የሚያጠፋ እሳት» ተብሎ የተሰየመው፤ (ዕብራ. 12: 29)።

ሁለተኛ፡ እግዚአብሔር የምሕረት አምላክ እንደሆነ እንግራለን። አንድ እሥራኤላዊ ምንም ያህል ጊዜ ኃጢአት ቢሠራ እግዚአብሔር ይቅር ሊለው ፈቃደኛ ነበር። እግዚአብሔር መሥዋዕት ማቅረብንና የሰርየት ቀንን ያዘጋጀው ልጆቹ ንጹሕ እንዲሆኑለት ነው። እንደ ኃጢአታችን ብዛት እግዚአብሔር ቢቀጣን ኖሮ ሁላችንም ጧችች ነበርን፤ (ሮሜ 3: 23)። ነገር ግን ምንም ጊዜ ቢሆን እግዚአብሔር ወደ እርሱ ለሚቀርቡ ሰዎች የምሕረት መንገድ ያዘጋጃል።

2. ከውድቀቱ በኋላ ስላለው የሰው ባህርይ ያስተምረናል። አንዳንዶች እንደሚያምኑት የሰው ልጅ በተፈጥሮ ንጹህ ሳይሆን ኃጢአተኛ ነው። ከሊቀ ካህኑ አንሥቶ እስከ ተራው የእሥራኤል ሕዝብ ድረስ በኃጢአት እንደተበከሉ ተመልክተናል። ከአዳም ውድቀት በኋላ የፈለገውን ያህል ብንሞክር በኃጢአት መውደቃችን አይቀርም። ከአዳም የወረሰነው «አሮጌው ተፈጥሮ» ሁሉ ወደ ኃጢአት ይስበናል። ስለዚህም ግናችንም በእግዚአብሔር ፊት ንጹሐን ሆንን ልንቀርብ እንችላለን። ሁላችንም በኃጢአት ተበክለናል። በዚህ ምክንያት ነው የተለያዩ ሕግጋትን በመጠበቅ ልንድን የግንችለው። ሰው እራሱ ብቻ ሳይሆን የሚነካውም ነገር ጭምር ነው በኃጢአት የሚበክለው። ሰውየው ኃጢአተኛ ከመሆኑም በላይ ኃጢአቱ በሚነካው ግንኛውም ነገር በመሬት ላይ፣ በትምህርት ውስጥ፣ በቴክኖሎጂ ወዘተ... ይታያል። የሰው ልጅ የሚነጻው ለምሕረት ፊቱን ወደ እግዚአብሔር ሲያዞር ብቻ ነው።

3. ሰውን ወደ እግዚአብሔር ፊት የሚያቀርበው አንድ አስታራቂ ብቻ ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመን አስታራቂው «ሊቀ ካህኑ» ነበር። በአዲስ ኪዳን አስታራቂው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ (1ጢሞ. 2:5)። በብሉይ ኪዳን ዘመን ያለው አስታራቂ ድክመቱ የሚታየው በመጀመሪያ ሁሌ ለራሱ የኃጢአት መሥዋዕት በማቅረቡ ነው። ልክ እንደሌሎቹ ሰዎች ኃጢአተኛ በመሆኑ አስታራቂ ለመሆን ብቁ አይሆንም። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ምንም ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው በመሆኑ በእግዚአብሔር እና በሰዎች መካከል ለአስታራቂነት ብቁ መሆን የሚችለው እርሱ ብቻ ነው፤ (ዕብራ. 5:1-10 ተመልከት)።

4. የደህንነት መንገድ የሚወሰነው በእግዚአብሔር ነው እንጂ በሰው አይደለም። በምን ዓይነት ሁኔታ ቀርበው መሥዋዕታቸውን እንደሚያቀርቡ ሙሴ ለእግዚአብሔር አልነገረውም። በምትኩ ምሕረትን እንዲቀበሉ ከፈለጉ መከተል የሚገባቸውን የተወሰኑ መመሪያዎች እግዚአብሔር ሰጣቸው። ብዙ ጊዜ ሰው የራሱ የሆነ የደህንነት መንገድ ንድፍ አውጥቶ ለእግዚአብሔር ማቅረብ ይፈልጋል። ነገር ግን እግዚአብሔር ብቻ ነው ምሕረትና ቅድስናን ለናገኝበት የምንችልበትን መንገድ ሊያሳየን የሚችለው።

5. የደህንነት መንገድ ሁሉ ደም በማፍሰስ ነው። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር የእሥራኤላውያንን ኃጢአት ይቅር ሊል የሚችለው በእንስሳቱ ደም ወይም ደግሞ በሰውዬው ኃጢአት ፋንታ በሚሞተው እንስሳ አማካኝነት ብቻ ነው። ለእኛም ቢሆን የኢየሱስ ደም ወይም በእኛ ፋንታ በመስቀል ላይ በመሞቱ ነው የደህንነት መንገድ ለሁላችንም ክፍት ሊሆን የቻለው።

25ኛ ጥያቄ:- እነዚህን ትምህርቶች በመጠቀም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉትን ምዕመናን ግንዛቤ በምን ዓይነት መንገድ ልታጠነክረው እንደምትችል በዝርዝር ጻፍ።

አራተኛ ቀን:-

26ኛ ጥያቄ:- የሚከተሉትን ጥቅሶች ካነበብክ በኋላ የኢየሱስ ሞት እንዴት ከስርየት ቀን ይበልጥ የተሻለ ውጤቶችን እንዳስገኘ ዘርዘር አድርገህ ጻፍ። ዕብራውያን 7:23-28፣ 9:1-28፣ 10:19-22፣ 13:11-14።

የስርየት ቀን	የኢየሱስ ሞት
1. አስታራቂ የነበረው፣ ለእራሱ ኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ የሚገባውና ኃጢአተኛው ሊቀ ካህን ነው።	1. አስታራቂው ኃጢአት የሌለበት ለሌሎች ኃጢአት ብቻ መሥዋዕት የሚያቀርበው ሊቀ ካህን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።
2. ሊቀ ካህኑ የሚሞትና በሌሎች	2. ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ በመሆኑ

የሚተካ በመሆኑ ጊዜያዊ ነው።	ሌላ ሊቀ ካህን እያስፈልገም።
3. ሊቀ ካህኑ ማቅረብ የሚችለው የእንስሳ መሥዋዕት ብቻ ነው።	3. ለኃጢአታችን መሥዋዕት የሆነልን ኢየሱስ እራሱ ስለሆነ እንስሳ ። አልተጠቀመም
4. ሊቀ ካህኑ የወይረኑና የወጠጧውን ደም የእግዚአብሔር ክብር ይንሰራፋበት ወደ ነበረው ምድራዊ የመገናኛ ድንኳን ውስጥ ነበር ይዞ የሚገባው።	4. ኢየሱስ ክርስቶስ ደሙን የወሰደው እውነተኛው የእግዚአብሔር በትረ መንግሥት ይገቃበት ወደ ነበረው ወደ መንግሥተ ሰማያት ነው።
5. ለሚያመልከው ሰው፥ ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ሁሉ ዝግ ነበር። ወደ ቅድስተ ቅዱሳን በዓመት አንዴ መግባት የሚፈቀድለት ለሊቀ ካህኑ ብቻ ነው።	5. የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት መጋረጃውን ቀዶ (ማቴ. 27:51) ወደ እግዚአብሔር የዙፋኑን ክፍል የሚወስደውን መንገድ ለሁሉም ሰው ክፍት አድርጓል።
6. የእንስሳው መሥዋዕት ጊዜያዊ ይቅርታን ነበር የሚያስገኘው። በየዓመቱም ሁሉ መቅረብ ነበረበት።	6. የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የተፈጸመው አንዴ ነው የሚያስገኘውም ዘላለማዊ ምሕረት ነው።
7. ለኃጢአት መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው እንስሳ ሥጋ ከመኖሪያው ሥፍራ ውጪ ተወስዶ ነበር የሚቃጠለው።	7. ኢየሱስ ክርስቶስ የሞተው ከኢየሩሳሌም ከተማ ቅጥር ውጪ ነበር።
8. ጊዜያዊው ምሕረት ይገኝ	8. ዘላለማዊ የሆነው ምሕረት የተገኘው

የነበረው በሚረጋው ደም ብቻ ነበር።	በፈሰሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ብቻ ነው።
9. ደሙ መገናኛውን ድንኳን ከሰዎች እርኩሰት ያነጻ ነበር።	9. የኢየሱስ ክርስቶስ ደም የተወሰደው ዘላለማዊ ቤተ መቅደስ ወደሆነው ወደ መንግሥተ ሰማያት ነው።
10. ከኃጢአታቸው ይነጹ የነበሩት ሰዎች በመጽም ዝግጅት ማድረግ ነበረባቸው።	10. ወደ እግዚአብሔር ዙፋን በፀጋ ለመቅረብ በግል መንጻትና ዕለት ዕለት ምሕረትን ማግኘት ይገባናል! (ዕብራ. 10:22)።
11. ወደ ምድረ በዳ ይለቀቅ የነበረው ፍየል የሕዝቡን ኃጢአት በሙሉ ነበር ይዞ የሚሄደው።	11. የኢየሱስ ሞት ኃጢአታችንን በሞላ ነው ያስወገደልን።

27ኛ ጥያቄ፡- እሁን ላንድ አፍታ ኢየሱስን ስለፈጸመው ታላቅና ዘላለማዊ ክብሉይ ኪዳን ጊዜም ለሚበልጠው መሥዋዕቱ ምስጋና አቅርብለት።

አምስተኛ ቀን፡ -የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልሰናየመወያያ ጥቋዎቹን በመመልከት ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

በስርየት ቀን የሚደረገው ክብረ በዓል በጎልጎታ ተራራ ላይ ኢየሱስ ሲሞት የተደረገውን ክንዋጄ በሥዕላዊ መግለጫ የሚያሳይ ነው። በሚከተለው ሠንጠረዥ ላይ የስርየት ቀንንና የኢየሱስን ሞት ውጤቶች አነጻፅረናል። በሁሉም ላይ እንደምትመለከተው የኢየሱስ አሟሟት ብዙ መመሳሰል አለው፤ ቢሆንም የተከናወነው ሥራ በስርየት ቀን ከተፈፀመው እጅግ በጣም ይበልጣል። ይህንን ማነፃፀር የዕብራውያንን መጽሐፍ ስናጠና በስፋት እንመለከተዋለን።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) 1. ሰዎች ከተለያዩ እርኩስ ከሆኑ በሽታዎች ለመንጻት ከሚከተሉት ሥርዓቶች ምን ዓይነት መንፈሳዊ ትምህርቶችን እንግራለን?

2. እግዚአብሔር ለግላችን ጤንነት ምን ያህል እንደሚያስብ ነው የምንግረው?

ለ) ለተለያዩ በሽተኞች ከተሰጡ መመሪያዎች ውስጥ ጤንነታችንን ለመጠበቅ ስንል እኛ ልንከተላቸው የሚገቡን ነገሮች አሉን? እንዴት?

ሐ) ልቅ የሆነ ኃጢአት እንደ በሽታ የሚሰራጩ እንዴት ነው? ከአንተ ሕይወት ወይም ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ ላይ በመጥቀስ ምሳሌ ሰጥ።

መ) 1. ስለ ስርየት ቀን ስታጠና ያገኘሃቸውን ትምህርቶች እነፃፅር

2. እነዚህ ትምህርቶች ለቤተ ክርስቲያን አስፈላጊ የሆኑት ለምንድን ነው?

ሠ) 1. የሥርየትን ቀን ከክርስቶስ ሞት ጋር እነፃፅር። በምን ይመሳሰላሉ?
በምንስ ይለያያሉ?

2. በብሉይ ቃል ኪዳን ሥር ሳይሆን በአዲስ ቃል ኪዳን በመኖርህ ምክንያት ደስተኛ የምትሆነው ለምንድን ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት ስድስት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-22

የመጀመሪያው ቀን: -

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-18

በዚህ ሳምንት በዛ ያለውን የአሪት ዘሌዋውያን ክፍል እናጠናለን። ይህም ክፍል ምዕራፍ 17-22 ያካተተ ነው። በዚህ ክፍል ውስጥ ብዙ የተለያዩ ትዕዛዞችን እናገኛለን። ብዙዎቹ በአጠቃላይ ለእስራኤል ሕዝብ የተሰጡ ሲሆኑ አንዳንዶቹ ደግሞ ለየት ባለ መልክ ለካህናት የተሰጡ ናቸው። እያንዳንዱን ትዕዛዝ ሳንመረምር ገረፍ ገረፍ እያደረግን እናልፋለን። ዋነኛው ነገር እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠበትን ምክንያት ግወቁ ነው። እነዚህ ሕግጋት እስራኤል ለአምላኳ የምትሰጠውን ክብር የሚያሳዩ ብቻ ሳይሆኑ ቅዱስ ሕዝቧን ንጹህ ካልሆኑት ከአካባቢው ሕዝቦች የሚለዩ ነበሩ። የዚህ ክፍል ዋነኛ ጥቅሶች አሪት ዘሌዋውያን 18:3-5 ናቸው። እስራኤላውያን የተሰጣቸውን ትዕዛዝ ጠብቀው እንዴት መኖር እንደሚገባቸው መገንዘብ የሚችሉት ትዕዛዛቱን ሲያጤኑ ነው፤ ስለዚህም የአንፈባች አገሮችን ባህል መከተል የለባቸውም። ትዕዛዙን በመጠበቅ ሕይወት ያገኛሉ። ትዕዛዙን ሳይጠብቁ አማኝ ያልሆኑ ሰዎችን አኗኗር ዘይቤ ከተከተሉ ግን ይቀጡ ነበር። ይህ ዛሬ ለእኛ ጥሩ ግስጠንቀቂያ ነው። ብዙ ጊዜ ዓለምን ለመምሰል እንፈልጋለን። ነገር ግን እንደ እስራኤላውያን በምናደርገው ነገር ብቻ ሳይሆን በአስተሳሰባችንና በምኞታችን ጭምር የተለየን እንድንሆን ነው የተጠራው። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ እኛም ቅዱስ መሆን አለብን።